

PROLETAREC

ŠTEV.—NO. 1063.

CHICAGO, ILL., 26. JANUARJA, (JANUARY 26,) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

VSEBINA.

ČLANKI.

Novice, ki niso novice.
Oboroževanje — proti komu?
Važni sklepi eksekutive soc. stranke.
Kako dobe kapitalistični politiki denarna sredstva?
Soc. stranka in "enotna fronta" s komunisti.
"Prosperiteta, kakršne še ni bilo".
Dve važni resoluciji socialistične stranke.
"Delavec" se je preselil v Detroit.
Ne odklanjajte dobrih članov!

IZ NAŠEGA GIBANJA.

Iz Springfielda.
Poročilo o delitvi podpore stavkarjem v zapadni Pennsylvaniji.
Diskuzija o dramatikah v klubu št. 1, J. S. Z.
Seznam zastopnikov illinoiske konference J. S. Z.
Razprava o "Savi" in pevskih zborih v splošnem v klubu št. 1 JSZ.
Prihodnja obiljska konferenca bo dne 4. marca v West Parku.

John Vogričeva pojasnilo in odgovor.
Zabavni večer zbora "Zarja" v Clevelandu.
Zabavni večer kluba J. S. Z. v Subletu, Wyo.
John Terčelj pride na konferenco J. S. Z. v Chicago.

Malo odgovora na dopise iz LaSalla.
Prihodnje predavanje v klubu št. 1 bo v petek 27. januarja.
Slovenske maškarade v Chicagu.
Po prostranem Chicagu v agitaciji za "Proletarca".
Fond v podporo stavkujočim premogarjem.
Iz upravnistva.
Agitatorji na delu.
Listu v podporo.

RAZNO.

Esfira (Angelo Cerkenik).
Vžilpci.
Posnetek Peruškove slike "Camps in Wisconsin" v "Milwaukee Leadru".
Če pogodite, dobite kamniško planinko.
NAŠI ODRI:
Uspeh barbertonskega kluba na dramskem odru.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Published by Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba (Jugoslav Workmen's Publishing Co.) Izhaja vsak četrtak. Published Every Thursday. Naročnina (Subscription Rates): United States and Canada za vse leto (per year) \$3.00, pol leta (half year) \$1.75; Foreign Countries, za leto (per year) \$3.50; pol leta (half year) \$2.00.
Address: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — Telephone: ROCKWELL 2864.

V NEDELJO 29. JANUARJA bo v dvorani C. S. P. S., 1126 W. 18th St., Chicago, Ill., konferenca J. S. Z. Vhod v zborovalno dvorano je dopoldne skozi stranska (ograjna vrata). Konferenca se prične ob 9. dopoldne. Vpoštevajte to, kajti popoldne bo pod avspicijo kluba št. 1 v veliki dvorani v istem poslopju vprizorjena opereta "Gipsy Rover", katero bodo posetili tudi udeleženci konference.

Slovensko Pevsko in Izobraževalno Društvo "B L E D"

— priredil —

**v soboto 28. januarja veselico v
pomoč stavkujočim premogarjem,**

ki se vrši

V SLOV. DELAVSKEM DOMU, CONEMAUGH, PA.

Igral bo slovenski orkester. **Vstopnina za moške 50c., za ženske 25c.**

Za obilno udeležbo se priporoča "BLED".

G I P S Y ★ R O V E R

Muzikalna komedija v treh dejanjih

Vprizori

Samostojni izobraževalni klub

IZ WAUKEGANA

V NEDELJO 29. JANUARJA

V DVORANI Č. S. P. S.,

1126 W. 18th St., Chicago, Ill.

Vstopnice v predprodaji 75c, pri blagajni dolar.

Dobe se pri članih in članicah kluba št. 1 in v uradu "Proletarca".

G I P S Y ★ R O V E R

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1063.

CHICAGO, ILL., 26. JANUARJA, (JANUARY 26,) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

Upravištvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

NOVICE, KI NISO NOVICE.

NEKDO je skočil skozi okno iz desetega nadstropja na trotoar. Pet roparjev je udrlo v neki kabaret in so opleni 200 gostov, katere so ustrahovali s strojnimi puškami. Glavnega natakara so ustrelili. Izginili so brez sledu. Neko mlado, lepo dekle, so našli v njeni sobi v hotelu umorjeno. Imela je nos in ustnice spete skupaj z lepilnim trakom, da je bila nele ubita ampak tudi zadušena, ker je hotel biti morilec popolnoma siguren svojega dejanja. Sin nekega bogataša je s svojim avtom povozil motormana poulične kare, ko je menjal progo; pogнал je vanj po neprevidnosti, ker ni pazil kam vozi. Tako je ubil očeta petih otrok. Fanta so aretirali; bil je pijan. Z njim v avtu je bila domača služkinja, lepo dekle, ki jo je fant vzel s seboj sebi v zabavo. Tudi ona je bila opojena.

To so po navadi "nedeljske" novice, ki jih listi v raznih izdajah oznanjajo z najkričnejšimi naslovi in slikami. Začno se ob 2. popoldne in se nadaljujejo do 2. v pondeljek zjutraj.

Tudi čez teden ne manjka novic. Mlad, mentalno abnormalen fant v Los Angelesu odvede iz šole hčerko visokega bančnega uradnika, jo drži zaprto v svoji sobi tri dni, in med tem kupuje liste ter se zabava ob čitanju, kako iščejo zločinca. Napetost v njegovi bolni glavi narašča. Dekletce končno razreže in jo vrne razmesarjeno očetu. Silno senzacionalno — publika čita in čita. Čita v enem listu, v drugem, v tretjem, vsaki dan skoro eno in isto. Vsa Amerika je pokoncu, vse napeto čaka, policija štirih držav zasleduje zločinca, detektivi vseh ameriških mest so na preži. Deset dni, 14 dni, mesec dni se vleče "novica", ki bi se jo lahko povedalo v četrt kolone, ljudje pa bi med tem lahko brali kaj takega kar bi jih duševno dvignilo, kar bi jim vedrilo duha. Tako pa zblazni tukaj ta, tam oni — nekdo napiše izsiljevalno pismo, potem drugi, tretji, — vse polno novic! Dan za dnem vse polno novic o eni "novici". In čemu? Zato ker je en poba, ki spada v bolnišnico za slaboumne, brutalno umoril otroka, da vidi, če bo v stanju utesi "pravici", če bo v stanju dobiti odkupnino, da vidi, kako ga bodo zasledovali, on pa se bo rogall vsemu svetu.

Nekje v Michiganu je živel prileten diakon, oče večih otrok, bogaboječ, vzoren človek. Občanom se je zdelo tako, on pa je vedel, da ni vzoren. Bral je s slastjo novice o losangelskemu umoru, kajti tudi on je duševno šibek in perverzen ter je podlegel. Ko je vozil enega dne s svojim avtom po cesti, je ugrabil neki materi petletnega otroka in ga zvečer razrezal ter vrgel v jarek. Potem je odšel domov in je živel naprej kot vzoren diakon. A duševno bolne zločince ni težko izslediti; kakor onega v Los Angelesu, tako so dobili tudi diakona v Michiganu; in cerkveni mož je priznal, da to ni bil njegov edini zločin. V teku prošlih par let je posilil par dekletc in nekatere je zasledoval ter jih pripravil v velik strah. Doma pa ima ženo in več otrok.

Tega ni počel zato ker je bil cerkven človek, ampak ker je bil abnormalen in je podlegel — novicam, perversnosti in sadizmu. Sedaj je obsojen v dosmrtno ječo, kajti država Michigan nima smrtne kazni. Drhal, ki čita "novice" z enako slastjo kakor jih je čital diakon, ga je hotela za zločin linčati, a oblast mu je ohranila življenje, da ga prestane v ječi, če ne bo preje pomiloščen, kar se v teku let rado dogodi, posebno ako je zločinec duševno abnormalen.

Nekje je pred meseci neka omožena ženska v zvezi z oženjenim moškim ubila svojega moža, ko se je spravil nič hudega sluteč k počitku. Če pa je kaj slutil, ni mogel tega več povedati policiji, kajti mrtvi ne govore. Tisoče kolon je bilo porabljenih za opisovanje tistega umora, vedno z nova z drugim besedilom, in štirideset milijonov ljudi je čitalo novico vsakikrat od kraja. Dan za dnem, mesec za mesecem, dokler nista bila posajena na električni stol in plačala umor s svojo smrtjo. In takoj drugi dan poročajo listi o novem umoru, ki je mnogokrat do pike podoben včerašnjemu, lanskemu in predlanskemu.

V Coloradu, Pennsylvaniji in Ohiju pretepajo stavkujoče premogarje, tu in tam koga ubijejo, družine izganjajo iz stanovanj, dogajajo se brutalnosti, a to niso novice.

Sodnik izreče prepoved, ki ne dovoljuje uni-
ji ničesar in kompaniji vse, ampak to ni novica.

Novica pa je, ako ima veliko mesto, kot je npr. Chicago, banditskega poglavarja, čigar "trgovski" promet znaša več milijonov dolarjev letno. Novica je, ako se njegovi rokovnjači pobijajo med seboj, ne da bi jih pazna justica "izsledila". Sto in sto kolon dan za dnem pripoveduje o umorih in ropih, o zločinstvih, "senzacionalnih" škandalih, preračunanih napadih — in svet čita in čita.

Čita "novice".

Mladina se kvari z njimi. Ženske in moški se kvarijo z njimi. In hinavski reformisti plakajo nad izgubljenostjo sedanjega grešnega sveta.

Listi dajejo ljudem take novice "kaksne ljudje hočejo". To je mogoče pravilno a tudi nepravilno rečeno. Pravilnejše je, da dajejo listi v interesu svojega profita, to je, v interesu večanja svoje cirkulacije, ljudem take novice, ki jih mentalno zastrupljajo, ne pa take, kakršne bi ljudem koristile. Stotisoče se jih pokvari vsled hlastanja po novicah kakršne omenjamo v tem članku, ker jih čitajo tako kakor profita lačni žurnalizem hoče, ne pa tako, kakor bi bilo za človeka potrebno.

Dobro je, da človek čita; dobro je, da veliko čita. A za čitatelja, kateremu je le za "novice" ki niso novice, bi bilo bolje, da ne bi čital. Njegov mali razum bi ostal vsaj zdrav razum.

Dve važni resoluciji socialistične stranke.

Nad šest sto domačinov so že pobile ameriške čete v Nikaragvi. Strah v centralno in južno ameriških republikah pred naraščajočo drznostjo ameriškega imperializma narašča. Same so proti njemu brez moči, ker so Zedinjene države postale po vojni najjačja militaristična in gospodarska sila na svetu. Nakane dolarske diplomacije pa lahko prepreči ameriško ljudstvo. Eksekutiva soc. stranke je na svoji seji 15. januarja v Philadelphiji sprejela resolucijo, s katero v imenu stranke obsoja ameriška nasilstva v Nikaragvi in agresivnost ameriškega imperializma vobče, in izjavlja, da bo socialistična stranka delovala proti z vsemi svojimi močmi. Zahteva odpoklic ameriških čet v Nikaragvi in predlaga, naj bi se spori, ki se ne morejo rešiti direktno med prizadetimi državami, dali v rešitev kompetentni posredovalni komisiji.

Druga nič manj važna resolucija se tiče premogarjev in premogovniške industrije v tej deželi. V nji socialistična stranka protestira proti brutalnostim, ki jih uganjajo baroni nad stavkarji. Protestira proti sodnim prepovedim, ki so atentat na pravice delavcev.

Apelira na delavstvo vsepovsod, da priskoči rudarjem na pomoč moralno in gmotno.

Rešitev premogokopne industrije iz sedanjega za rudarje nečloveškega stanja je mogoča edino z nacionalizacijo. Mora pa biti inteligentna in dalekovidna v svojem procesu. Stare stranke takim rešitvam niso v prilog, naglašajo izjava socialistične stranke, zato je za delavstvo edini izhod, da se organizira v svoji stranki, kar zahteva tudi unij interes strokovnih unij.

ANGELO CERKVENIK:

ESFIRA

POVEST O VOTLIH OČEH.

Prepis iz mojega dnevnika.

(Nadaljevanje.)

Tako sem ji pisal, tako objubil, prišel pa ne bom. Bojim se, da bi pozabil mater, domovino, vse, vse; bojim se, da bi pozabil sebe.

Žalost bi bila prevelika, sreča preopojna. Opojnost pa je kakor blaznost.

Moje bitje bi se vrnilo v mater in očeta, raztrgalo bi se v dva, v meni bi pel beli dan pod gorečim ekvatornim solncem, v meni bi jokala ledena polarna noč...

Ne, ne, ne smem iti k njej!

Prešibak sem. In boleost je pretežka, radost premogočno silna.

Umrem naj: šel bom!

Pskov, 11. novembra 1918.

Nisem šel. Danes se odpeljem v domovino. Domovina je osvobodjena.

Včasih sem divje hrepenel po tem trenutku: da bi doživel svobodo svoje domovine.

In zdaj? Zdaj mislim na Esfiro.

Ali je domovina manj, ženska več?

Spoznal sem: Človek je vse...

Ljubljana, 23. novembra 1918.

Doma sem. Mrzlo je. Konji tekajo po ulicah. Včasih jih pridrvi kar večje krdelo po Dunajski cesti. Videl sem konja, ki je mrtev ležal v Tivoliju. Umrl je, ker je bil lačen.

Nekaj me je presunilo. V srce me je zbadlo. Levo oko je imel odprto in me gledal.

Mrtvo oko.

Esfira, samo v tvojih očeh sem videl tolikšno žalost.

Prestrašil sem se in ga gledal dolgo, dolgo.

V žalosti sem videl Boga; spoznal sem prav na rahlo — komaj za zasluten trenutek — večnost.

Pisal sem ji žalostno pismo o mrtvem očesu konja, ki ga je pokončal glad. Povsod je mraz, povsod noč, povsod žalost...

II.

Prepis njenih pisem in njenega dnevnika.

Kovno, 20. decembra 1918.

Ribard!

Saj ti smem pisati! Saj ne bom motila tvojega miru!

Moram ti pisati, kako se je zgodilo, ker sama ne morem prenesti tega težkega bremena.

Zunaj je bilo toplo.

Z juga so pripihali topli vetrovi. Idečka, ki je šla z menoj na sprehod, je rekla, da je prišlo z juga poletje na obisk... Ko sva prišli domov, sem šla v očetovo knjižnico.

Zelo rada sedim v njegovi knjižnici. Pri-

jetno je sedeti ob kaminu in prisluškovati mislim tisočerih velikanov, ki so se v tisočerih knjigah razdali svetu, ki v tisočerih knjigah žive v tej sobi. Rada poslušam, kako gori v kaminu ogenj. Včasih zaplapola ogenj in v neskončni temi zagledam nekaj, kar se dviguje iz teme. Kako čudovito poje ogenj! Včasih sem vzela v roke kitaro in sem brenkala tiho, tiho, spremljala sem pesem ognja, spremljala sem čudovite melodije, ki prevevajo umiranje, upepeljevanje teles.

Umirajo in pojejo. Umirati je prav tako sladko kakor porajati se.

Sedla sem v naslonjač in sem poslušala.

Nepričakovano me je predramil osorni glas mojega očeta. V sobi poleg knjižnice sta se prerekala oče in mati.

Še nikdar ju nisem slišala, da bi se prepirala. Po navadi sta šla drug mimo drugega, sta se le pozdravila, včasih pa nista sploh besedice spregovorila.

Stopila sem k vratom. Skrila sem se za zaveso ter prisluškovala.

"Dovolj je že stara," je rekla mama.

"Neumnost! Kaj imajo njena leta s tem opraviti!"

"Ti ne razumeš," je dejala mama, "da mi je to breme mnogo pretežko. Že dvajset nepopisno dolgih let ga nosim! Ali ne moreš razumeti, da bi mi Esfira odvzela velik del bremena, če me ne bi obsodila."

"Vrag te vzemi! Kar je, je! Zavoljo olajšanja tvojega bremena (jaz ne verujem vanj; to ti odkrito povem!) in zavoljo njenega odpustanja še vedno ne bo izpregledala!"

"O, ti ne veruješ . . . trd si! Nisi človek!"

"Smešna si! Saj sem ti rekel: nočem otroka! Bolna sva! Otrok bi se mogel roditi slep, a ti: Ne, ne . . . deklico hočem, deklico . . ."

"Saj vem, da sem kriva, saj vem, da sem prišla okužena v ta zakon, a ti veš, da ni vse to izključno le moja krivda."

Mati je zajokala. Tako je zajokala, da bi bila tudi jaz kmalu glasno zaihtela.

Po prstih sem odšla.

Tisto noč sem prvič zaplakala zavoljo svojih oči.

Zakaj sem zvedela skrivnost svojih oči?

Zvečer je prišla mama k meni. Jokala je.

"Zakaj jočeš, mama?"

"Esfira, ti tega ne moreš razumeti, ti ne boš mogla tega nikdar doumeti. Slepa si in moja hči si! Če bi sama morala dati svoj vid, da bi ti izpregledala, bi niti kratek hip ne premišljevala, kaj mi je storiti! Dala bi svoj vid in bila bi srečna. Moj otrok si . . . Esfira, če sem jaz kriva, če sem, morebiti, jaz edina kriva, da si slepa . . ."

Beseda ji je zastala v grlu.

Čutila sem, da je uprla svoje oči vame, da mi je z nepopisno grozo v duši zrla v obraz, da bi videla v mojih očeh, kaj bom rekla o njeni krivdi.

Srce ji je nehalo biti, dih ji je postal.

Kaj naj rečem? Kako naj ji povem, kar mislim?

Molčala sem.

"Esfira, včasih mislim, da sem kriva, ker bi bila morala skoraj vedeti, da utegneš ob porodu oslepeti."

"Ob porodu oslepeti?" sem ponovila in tiho sem se vprašala:

"Tedad sem, ko sem se rodila, videla . . . moj Bog . . . videla?"

"Da", je odgovorila mama "zdravnik mi je rekel: 'Gonoreja je najstrašnejša bolezen, vsaj po mojem preudarku in po mojih izkustvih. Pravijo, da je to nenevarna bolezen, da je medicini igrača ozdraviti človeško telo te bolezni. Res je samo to: medicini je vse mogoče, toda samo mogoče . . . Jaz ne verujem, da se da v vsakem primeru ozdraviti gonoreični bolnik . . . še več, jaz bi kot zdravnik v nobenem primeru ne mogel trditi: pozitivno, absolutno pozitivno je, da si zdaj popolnoma ozdravel. Kdo mi more jamčiti, da sem pokončal poslednjega gonokoka v bolniku, kdo mi more zagotoviti, da v kakšnem izmed milijonov in milijonov skritih kotičkov ne čepi mirno in potrpežljivo to strašno življenje: gonokok? Kdo mi more jamčiti, da sem v hiši, v kateri ni pet let nihče preganjal stenic, pokončal poslednjega krvosesa? Mogoče je vse . . . a samo mogoče!'"

Umolknila je, pričakovala je moje tolažilne besede, a beseda mi je ležala v srcu kakor težak mlinski kamen. In vendar ni bilo v mojem srcu niti sence jeze, niti slutnje očitka ali grde misli.

Tako razumljivo se mi je zdelo, da bi ne mogla materi odpustiti.

Materi odpustiti?

Mraz me je stresel ob tem pomisleku. Predno bi ji odpustila, bi ji morala biti sodnik, spovednik, kronik!

Zamanj je čakala.

"Esfira, ali ne razumeš?"

"Vse razumem, ljubljena mama. Povej mi vse."

(Dalje prihodnjt.)

Socialistična stranka in enotna fronta s komunisti.

Kot vsako leto, je Workers (Communist) Party tudi letos naslovila na socialistično stranko noto, v kateri jo poziva v "enotno fronto" ter ji daje navodila, kako naj dela za odrešenje človeštva.

Eksekutiva soc. stranke, ki je zborovala 14.—15. januarja v Philadelphiji, je prejem vsakoletne komunistične poteze za "enotno fronto" potrdila ter odgovorila na kratko, da je socialistična stranka delala za enotnost delavskega razreda od začetka in dela danes. To kar komunisti imenujejo "enotno fronto" je "manevriranje", ki jim služi v demagogiji za rušenje delavske solidarnosti.

S tako "enotno fronto" kakršno usiljujejo komunisti v svojem notorično nepoštenem manevriranju, nočemo imeti nobenega opravka, zaključuje izjava socialistične eksekutive.

Kako dobe kapitalistični politiki denarna sredstva?

Zvezni senat je dne 19. januarja končno veljavno odrekel Frank L. Smithu, ki je bil izvoljen za zveznega senatorja v Illinoisu, pravico do mandata. Vzrok odklonitve je, da je njegova izvolitev v senat zamazana s korupcijo. Frank L. Smith je bil pred kandidaturo v zvezni senat načelnik illinoiske komisije, katera nadzoruje javne naprave v privatni posesti — naprimer elektrarne, električne železnice, plinarne itd. Moč komisije je v tem, da lahko služi ljudstvu ali pa kompanijam. Komu je služil Smith dokazuje to, da mu je en sam *public utility* magnat poklonil v njegov kampanjski fond blizu četrta milijona dolarjev, in da so mu poklonili od 10 do 50.000 dolarjev v isti namen tudi drugi vodilni *public utility* kapitalisti. Smith prisega, da je neomadeževan, da je bil pravilno izvoljen in da mu je senat mandat ukradel, da je preiskovalna komisija napravila atentat na njegovo poštenje. Ameriški politiki so vsega zmožni in izjave ter "zgražanja" so cenena stvar. Politik jih napiše in listi jih publicirajo po vsi deželi zastonj.

Glavni kartonist čikaške "Tribune" je narisal po Smithovi izključitvi za svoj list sliko, ki prikazuje, da bi v zbornici ostalo zelo malo poslancev, če bi se izključilo vse, ki so prišli v njo po zaslugi denarne pomoči velikih korporacij. "Tribune" je eden vodilnih organov zavednega ameriškega kapitalizma in ve kaj piše!

Za izključitev Smitha je glasovalo 39 demokratov, 21 republikancev in Shipstead od farmerske-delavske stranke, proti izključitvi pa 21 republikancev in dva demokrata.

To ni bila prva afera te vrste v zveznem senatu. Pred petnajstimi leti je bil izključen illinoiski senator William Lorimer. Po volitvah l. 1920 je bil narejen na michiganskega senatorja Newberryja tolikšen pritisk, da je bil takorekoč primoran resignirati. Pennsylvanski senator Vare, ki je potrošil za svojo izvolitev okrog milijon dolarjev, je tudi v škripcih in senat ga je enkrat že odklonil.

Ampak to so le posamezni, na glas vpijoči slučaj. Marsikak senator je glasoval za izključitev Smitha zato da zakrije sebe. In McCutcheon ima prav ko pravi, da bi kongresna zbornica izgledala precej prazna če bi se izključilo vse tiste poslance, ki so dobili mandate z denarno podporo gotovih privatnih interesov.

Če pogodite, dobite kamniško planinko.

V 1062. številu "Proletarca" na 16. strani je kratek članek z naslovom "Žival in človek, kaj je razlika med njima", ki ga je spisal Fr. Potočnik, Bowen, Colo. Piše obljubo v nagrado za najboljši odgovor na omenjeni članek krasno planinko s Karavank. Odgovore pošljite "Proletarcu" za v "Vščipec".

Oboroževanje — proti komu?

Senator Borah je vodilni član republikanske stranke, dasi ne pripada stari gardi. Je načelnik senatnega odsega za zunanje zadeve — ima torej zelo važen urad. Intrige ameriške nevidne vlade so mu znane in od časa do časa svari: Ne pojdite predaleč! Včasih se v senatu ali pa v odseku odprto postavi po robu dolarski diplomaciji in služabnikom Morganovega dvora.

Ta Borah je že večkrat dejal, da ameriški navalisti tirajo to deželo s svojim militarizmom naravnost v vojno.

"Ameriška mornarica mora biti prva na svetu," kriče navalisti, in džingoistični žurnalizem jih podpira. Kino jih podpira. Radio jih podpira, kajti vse to je pod njihovo kontrolo.

Ameriška delegacija je prišla na panameriški kongres v Havano v senci topov ameriškega drednavta. Ameriški aeroplani diše po bombah, — kajti dejstvo je, da se ta dežela danes topi v kotlu militarizma in da računa na vojno, bilo kadarkoli in s komurkoli. Ampak s kom? Senator Borah pravi: "Taktika navalistov vodi v vojno." Davkoplačevalcem je dne 22. januarja dejal: "Vi ste tisti, ki lahko preprečite ogromni načrt ameriške vojne mornarice, katera hoče zrasti v neprekosljiv kolos. Vi plačate, in zato ste upravičeni, da odločujete."

Če se Zedinjene države pripravljajo na vojno, s kom bo vojna?

Dolgo so nam govorili o Japonski. V resnici pa navalizem Zedinjenih držav tekmuje za prvenstvo z Anglijo. Povprečen Amerikanec ne misli na možnost vojne z Anglijo. Niti ne povprečen uradnik ameriškega denarnega trga, ne Standard Oil kompanije, ne jeklarskega trga. Ampak vsi hočejo, da Zedinjene države odločujejo povsod in v vsem v interesu Amerikancev, kar seveda znači ameriški kapitalizem, in proti interesom angleškega kapitalizma.

Tekma ameriškega navalizma je ponovni dokaz, da ima kapitalizem v sebi vzroke ki porajajo vojne.

Prosperiteta, kakršne še ni bilo.

Vedno več brezposelnih. — Listi tolažijo in obljubujejo "boljše čase".

Samomori vsled obupa naraščajo.

Profiti velikih korporacij se vzlic zmanjšani produkciji večajo.

Premogarji stavkajo, ali kriv je kaos v premogokopni industriji, pravijo visoki ekonomisti, drugače pa je ta dežela ekonomsko zdrava. Brezposelnost nimamo prvič in ni nič slabega če jo dobimo na vsakih par let tolažijo tisti, ki niso v tiskah, pa bili "dobri ali slabi časi".

Po prostranem Chicagu v agitaciji za "Proletarca".

(Poroča Anton Vičič.)

(Konec.)

Zopet sem zašel v "zamete". Torej nazaj v dvorano SNPJ. na Silvestrovo zabavo. Ob 8. je "kazalo slabo". Delavci so v glavnem prišli, a so rekli: "Drugih ne bo, ker kare slabo ronajo". Pa so vseeno "prišli". Člani orkestra "Zvonimir" so dospeli "ob pravem času". Torej, "kare ronajo". Nato so prihajali posamezniki, potem gruča, dvorana se je nagromačila polnila... sodrugi in sodrugi so postali veseli, vsem nam je postalo toplo, dasi je kazal toplomer (zunaj) nekaj stopinj pod ničlo. Anton Hrast, upravitelj dvorane, je skrbel, da smo bili "na gorkem". Razvila se je velika neprisiljena zabava in nihče ni silil "ven". Ob 11. se je orkester "preselil" z odra pred oder. Zastor se je spustil navzdol, kar je značilo, da so se začele priprave za "žive slike". Deset minut pred polnočjo se je zastor odrgnil in pred našimi očmi je bila slika: *Družba sedanosti*. Zatiran proletariat, Beda, Starec Čas, otroci porojeni v "slums", Izkoriščevalec, Zavajalec itd. Vsa slika je prikazovala "tako kakor je". To je, "nikoli ne bo drugače" (kakor pravijo tisti, ki ne znajo in ne morejo obrniti pogleda nekaj desetletij v prošlost, zato da bi videli eno desetletje ali dva v bodočnost). Druga slika: Svoboda je na visokem podstavku, iz njene baklje švigajo živi plameni, oznanjujoči nov dan, prerodenje, novo dobo! Svobode v našem pomenu besede danes nimamo, zato je stala poleg nje v tej sliki Bodočnost, predstavljajoča Novo leto. Košaro lepih rož je imela v rokah, vsa bela, mlada in krasna, kakor Svoboda. Torej, Novo leto pride enkrat tudi za nas. Eden delavcev v drugi sliki je imel debelo knjigo, predstavljajoč izobrazbo; on in vsi drugi so bili v krepkih pozah, obrnjeni z ukazovalno stegnjenimi rokami proti predstavnikom "starega leta" — dobe sedanosti: Zavajalcu, Bedi, Izkoriščevalcu in Starcu prošlosti. Kakor da so iz voska! Vsakdo je videl v teh dveh podobah VSTAJENJE, ki MORA priti za DELAVSKO ljudstvo. Sliki sta bili jasni, dobro zamišljeni in izborni predvajani. Aranžiral jih je dramski odsek kluba št. 1, v katerem so Vinko Ločniškar, Chas. Renar in Frank Zaitz.

Rekel sem že: pretežni del avdijence je tvorila naša mladina. Dvorana je bila polna. Ko se je pokazala prva slika, je vzbudila pozornost vseh. Vsakdo je imel oči uprte v podobe na oder. Vsakdo je lahko razumel njih pomen. Glej, slika, ki predstavlja sedanji sistem, današnje krizo, zapopadana v brezposelnosti in bedi stotisočeri, tam pa Izkoriščevalec, tam Beda, tam Zavajalec... in otroci, strgani, s polomljenimi igračkami, bedni, delavci sklonjeni, veli in trudni. Nihče se ne premakne, vse kakor da je iz mramorja. Zastor je sliko zakril, in mi smo navdušeno ploskali. Bilo je vredno, da smo prišli tudi tisti katerim ni za ples. Druga slika, bodočnost, bila je krasna, in smo jo sprejeli z burnim odobravanjem. Vsakdo je rekel: Lepo so napravili. In po zaključku slik je bilo stiskanja rok in novoletnih voščil toliko, da je človeka veselilo gledati to dobrohotno razpoloženje.

Zopet sem prišel v "zamet". Pozabil sem omeniti, da je bil na "sporedu" pred živimi slikami i govor. Govornik je bil Donald J. Lotrich. Pojasnil je pomen živih slik, ki so na sporedu, in med drugim omenil tudi prihodnje klubove priredbe. Ob enem pa je go-

voril kaj smo in kaj nismo, kakšna je družba in kakšna bi lahko bila. Ker je bila naša mladina v večini, je govoril angleško, naš ameriški Slovenec, s katerim smo zadovoljni, ker vemo, da nadaljuje z našim delom, ki ga vršimo že toliko let.

Vidite, Silvestrova zabava je bila za nas vse, ki smo bili tam, lep večer, izvrsten program, fina godba, družba najbolje razpoložena — kaj hočete več v hudi zimi, zametih in... brezposelnosti, ki je objela toliko naših ljudi... in milijon, morda dva drugih.

Priznati pa moram, da je tej priredbi "slabo" vreme precej škodovalo. Prišla je pretežno mladina, ki se ne "boji ničesar". Družin je bilo malo, in še te so bile večinoma iz bližnje okolice. Druge je zadržal skrajno oviran promet in pa seveda neznosen mrz — v Chicagu pa smatramo da je mrzlo ko hitro se toplomer suče okrog ničle. Z zabavo smo končali ob 3., a če bi odločevala avdijenca, bi ostali do jutra. Je silno neprikladno, če gre človek iz gorke dvorane v "mrzlo noč" proti domu. A tako nam je določila ura na omenjeni večer. Ko je odbila tri, so nam rekli: Sedaj je konec!

Ker sem ravno pri priredbah kluba št. 1, naj še omenim. V nedeljo 29. januarja bo igralski zbor waukegankega Samostojnega izobraževalnega kluba vpriporil v dvorani ČSPS. opereto "Gipsy Rover", katero je v Chicagu aranžiral klub št. 1. Zagotavljam vas, da bo to novost na našem odru. Živel sem v Waukeganu precej časa. Poznam tamkajšnje moči in nič se ne "šoniram" Čikažanov, ako tu izjavim, da so dobre. Tiste, ki nastopijo v nedeljo 29. jan. v dvorani ČSPS., so vse dobre. Ej, marsikdo bo iznenaden, posebno tisti ki mislijo, da v Waukeganu ničesar ne zmorejo.

Waukegančanov nisem nikoli podcenjeval, pač pa sem kritiziral kar se mi med njimi ni dopadlo in zato sem se temu ali onemu zelo zameril. Eden me je v času ko so se zbirali delegatje osme redne konvencije SNPJ. v Waukeganu celo "pograjfal" in me "odnesel ven" iz S. N. doma. Take reči se pri "kranjski politiki", ki je rada "burna", lahko pripete. Drugače pa je naš Waukegan na mestu. Da lahko tekmuje v dramatikah z vsako naselbino, boste imeli v Chicagu priliko videti v nedeljo 29. januarja.

Sedaj pa na "agitacijo". Najprvo sem se na Silvestrovo oglašil pri s. Mary Kovač. Prijazno me je sprejela in postregla. Ostane naročnica tudi v bodoče. Anton Medic je bil moj drugi naslov. Ni bil doma; njegovi soprogi sem se predstavil, pa me je takoj vprašala, če je naročnina že potekla. "Da, z zadnjo številko," sem ji pojasnil. Obnovila jo je za celo leto in se laskavo izrazila o listu. Vzela je tudi Družinski koledar in mi dala navodila glede naslovov za moje nadaljne obiske. Agitator je takih žensk vesel in želi, da bi jih bilo več kot jih je. Pozna se jim, da niso zaljubljene v "lepe" romane in novice o škandalih, ker so naučene čitati kaj boljšega in poznajo socialna vprašanja. Cerkev zida svojo moč na ženi, dasi jo dolži grešnosti in jo prezira ter odreka ravnopravnost. Socializem se bori za osvoboditev žene iz spon pred-sodkov, kajti družba bodočnosti kakor si jo zamišljamo, bo mogoča le kadar bo žena v vseh ozirih svobodna.

Oglasil sem pri s. John Rajerju, ki je sosed Antona Medica in M. Zupana. Rajer še rad "špasa". Mi- loval me je, ker hodim okrog v takem mrazu in takoj za tem pa naglašal, da agitatorja ne sme strašiti nobeno, še tako slabo vreme. Ima prijazno soprogo, in oba sta me vpraševala o moji nezgodi, ko sem bil napaden in oropan ter mi izrekla simpatije. Naročnino je po-

novil. Od Rajerja sem šel k s. Mirku Ciganiču; zopet prijazen sprejem, prijateljski razgovor. Mirko je bil ob mojem prihodu nekje zadržan, pa sva kramljala z njegovo soprogo o tem in onem. Agitacija pri sodruhih in somišljenikih je torej lahka stvar. Da se z njo utrudim, sem obiskal tudi nekaj rojakov, ki na list še niso naročeni, a so bili po opravkih. Na zabavi zvečer sem razpečal več izvodov našega Koledarja in nekaj preje na obiskih.

Na novoletni dan je bila temperatura nekaj stopinj pod ničlo. "Nič ne de," sem rekel, "moram obiskati še tiste ki jih včeraj nisem dobil doma." Isto se mi je pripetilo tudi sedaj, razun v enem slučaju. John Plut, ki je izboren godec na harmonike in je igral enkrat tudi na domači zabavi kluba št. 1, je bil to pot doma. Povedal sem mu čemu sem prišel in John je list naročil.

Začutil sem prehlad in trudnost. Vedno menjanje temperature me je izdelalo v teh dveh dneh, zato sem odšel proti domu, da se zdravim.

Tako — podal sem sliko agitacije za ta list med čikaškimi Slovenci, opisal po možnosti dele mesta v katerih žive in kako žive, kaj čitajo, oziroma ne čitajo in povedal, da bi ime "Proletarec" tukaj lahko mnogo več naročnikov, če bi člani in somišljeniki več pomagali v agitaciji.

Moj namen s temi članki je torej v prvi vrsti bil, da vzbudim pozornost članstva ter ga tako opozorim na važnost agitacije. "Proletarca" bomo razširili če bomo delovali skupno, vsaki nekaj, kajti čikaški Slovenci žive preveč raztreseni po vsem prostranem mestu, da bi bilo enemu ali dvema mogoče priti z vsemi v dotiko.

Povedal sem vam, da je veliko naših ljudi pod vplivom zavajalnih listov in provokatorjev, ker na naše liste (na Proletarca in Prosveto) niso naročeni. Možganski strup, ki ga jim servirajo naši sovražniki, je marsikoga sfanatiziral, da se obnaša v argumentiranju z enim ali drugim od naše strani surovo. Psovki in očitkov ter obdolžitve jim ne zmanjka. Dokazuj, on ti ne verjame! Če hočemo da bo zavedenih ljudi manj kot jih je, je treba več naročnikov Proletarcu, več članov našemu klubu, več predavanj in shodov, več priredb in predvsem: skrbeti moramo, da bo poset dober. Pridobimo vsakega, da bo prihajal med nas, da bo čital in po možnosti sodeloval v naših akcijah.

Čikaška naselbina nam nudi veliko polje za prosvetno delo pod okriljem socialistične organizacije. Dve slovenski fari sta v Chicagu, šoli, več duhovnov, torej močan aparat, ki je proti nam. Z druge strani nam nasprotuje element, ki ni nikjer aktiven, razun v demagogiji in sabotiranju poštenega dela za napredek. Proti vsem tem je naše članstvo, s katerim sodeluje ves napreden del članstva SNPJ, ter drugih organizacij. Zgradili bomo lahko marsikaj, naše priredbe bodo še boljše kot v prošlosti, dosegli bomo celo lasten dom za JSZ., Proletarca in klub št. 1, toda uspešni bomo le ako hočemo svoje aktivnosti nadaljevati in jih tudi povečati.

Leto 1928 bo leto velikih aktivnosti. V jeseni bodo predsedniške volitve. JSZ. bo imela svoj osmi redni zbor. In "Proletarec" bo imel do konca leta v Chicagu par sto naročnikov več, če se zavzamemo in če v agitaciji stori vsakdo kolikor more.

S temi članki preneham. V bodoče se bom od časa do časa oglašil v dopisih ter poročal o uspehih in neuspehih naše agitacije v Chicagu.

Važni sklepi eksekutive socialistične stranke.

Eksekutiva socialistične stranke, ki je zborovala tri dni v Philadelphiji, je v glavnem razpravljala o pripravah za bodočo konvencijo stranke, ki se vrši meseca aprila v New Yorku.

Izgleda so, da bo socialistična stranka edina v volilnem boju proti republikanski in demokratski, ki bo vredna upoštevanja kot stranka ljudske opozicije proti korupciji in kapitalizmu. Da pa bo sodelovanje z njo olajšano tudi drugim skupinam, unijam in podporinim organizacijam, bo prihodnji seji eksekutive predložen načrt za reorganizacijo stranke, katerega bo izdelal Morris Hillquit. Potem bo predložen v razpravo konvenciji.

Namen eksekutive je, da socialistično stranko bolj prilagodi ameriškim tradicijam in jo tako približa ameriškemu delavstvu.

Sprejela je predlog, da se povabi progresivne unije, ter delavske podporne in druge organizacije, da pošljejo na bodočo konvencijo bratske delegate, ki bodo imeli pravico razpravljati o strankinem programu ter dajati sugestije.

Člani eksekutive so kongresnik Victor L. Berger, James D. Graham (Montana), Morris Hillquit, urednik "New Leader" James Oneal, Joseph W. Sharts (Dayton, O.), W. R. Snow (Chicago) in dr. Wm. J. Van Essen (Pittsburgh).

"Delavec" se je preselil v Detroit.

"Delavec" z dne 19. t. m. naznanja, da začne od 26. jan. naprej izhajati "v napredni naselbini Detroit, Mich."

"Delavec", ki je naslednik pokojne "Delavske Slovenije", je izhajal ves čas v zelo majhnem obsegu; imel je velikost ene strani "Radnika" ali ene strani "Prosvete". Kampanja ki jo je vodil za svoje razširjenje in prispevke v fond za povečanje, je bila popoln neuspeh. Naročnin ni prišlo toliko da bi jih bilo vredno omenjati, in le malo Hrvatov po naselbinah se je odzvalo apelu za pomoč. Uprava je bila pred alternativo: Ali se z "Delavcem" preneha, ali pa naj se mu dobi nova sredstva za vzdrževanje. Hrvatski komunisti so se namreč naveličali samo zalagati, ker imajo dovolj težko s svojim hrvatskim glasilom, od Slovencev pa je prišlo tako malo, da ne bi plačalo niti enomesečnih stroškov "Delavca", kakorkoli je majhen.

V tej kritični uri je prišel na pomoč "napredni Detroit", ki je zbral potreben fond in pripravil kar se je dalo, da omogoči "Delavcu" živeti še nekaj časa. Špekulirajo namreč, da se bo list v Detroitu mogoče razvil v nekaj popularen lokalni organ in si na ta način izboljšal eksistenco. Računi pa bodo unesli, ako bo nad listom gospodaril žungler z imeni, kajti kakor je upropastil s svojo nesposobnostjo in nadutostjo "Delavsko Slovenijo", tako bo upropastil vsak list, ki ne bo imel dovolj zunanje opore.

"Delavec" ne pove, kdo so tisti detroitški prijatelji, ki so zbrali potrebno vsoto; ker pa je imena in značaj podpore, ki jo dajo "požrtvovalni" rojaki dobro "izdati", bo "Delavec" to gotovo storil — prej ali slej.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

DISKUZIJA O DRAMATIKI V KLUBU ŠT. 1 V CHICAGU.

CHICAGO, ILL. — V sredo 18. januarja se je vršila v klubu št. 1 JSZ. razprava o naši dramatiki z ozirom na predlog, da se podvzamejo od strani Konferenice JSZ. za to okrožje koraki, ki naj bi dovedli do čim tesnejšega sodelovanja dramskih zborov. Udeležba je bila v primeri s klubovim članstvom majhna, le nekaj nad dvajset oseb. Sodrug Zaitz je v informativnem referatu podal sliko dramskih aktivnosti kluba št. 1 od njegove ustanovitve. Začel je pred devetnajst leti z enodejankami. Prvo večjo igro (Kralj na Betajnovi) je vprizoril l. 1915, katero je v daljših presledkih potem ponovil še štirikrat. V zvezi z dramskimi predstavami je imel mnogo slavnosti, npr. slavnostno praznovanje obletnice Jan Husove mučeniške smrti (ob njegovi petstoletnici), prvomajske slavnosti, obletniške slavnosti Pariške komune, slavnost petdesetletnice Ivan Cankarjevega rojstva itd. Do l. 1929 je imel klub št. 1 le po eno ali dve dramski predstavi letno, v letih 1919-20-21 pa je z njimi prenehal pod pritiskom medvojnih razmer. V tem času se je v nadomestilo ustanovilo Slovensko dramsko društvo, ki je bilo zelo agilno in nam dalo precej lepih predstav, bilo pa je ovirano vsled nezadostnega sodelovanja od strani občinstva. To društvo se je združilo s klubom št. 1 avgusta 1922 in od tedaj je ta klub edina napredna organizacija v Chicagu, ki prireja dramske predstave. L. 1922 je imel dve, obe veliki z mnogobrojno udeležbo, l. 1923 je imel šest predstav, l. 1924 štiri, l. 1925 devet, l. 1926 osem in l. 1927 sedem. Precej iger je bilo ponovljenih, večinoma pa so bile igrane le po enkrat. Izmed važnejših klasičnih del, ki jih je vprizoril klub št. 1, je referent omenil Tolstojevo "Moč teme", Cankarjevega "Kralja na Betajnovi", Cankarjeve "Hlapce", Kristanovega "Kato Vrankoviča" in "Voljo", Sergjan Tučičevo "Golgota", Medvedovo "Za pravdo in srce" (predelana), Finžgarjevo "Razvalina življenja", Molekovo "Poročno noč" in "Hrbtenico", Čapekove "R. U. R.", Hauptmannove "Tkalce" itd. Vprizoril je skupno 15 posameznih klasičnih iger (brez ponovitev) v 3. dejanjih in več. Osem komedij v treh dejanjih in več. Petnajst enodejank, tri dvodejanke in dve predstavi živih slik. (Koncertne in druge priredbe kluba tukaj niso vštete).

Izmed važnejših komedij je omenil Gogoljevega "Revizorja", Kristanov "Ne da se prevariti", Alojzij Remicove "Kirke", Nušičevega "Navadnega človeka", nadalje "Pri belem konjičku", "Lokalno železnico" in več drugih.

Dramatično društvo, v katerem so bili aktivni izključno klubovi člani in članice, pa je v omenjenih letih vprizorilo Gorkijev "Na dnu", Andrejevo "Anfiso", Cankarjevo "Pohujšanje v dolini št. florjanski", nadalje "Rokovnjače", "Deseti brat", "Zaklad" in nekaj drugih.

Upoštevač težkoče, ki jih imamo v Chicagu, moramo priznati, da so bile dosedanje aktivnosti članstva kluba št. 1 naravnost velike in uspehi resnično uspehi.

S. Bernik je v tej razpravi podal daljši referat, v

katerem je argumentiral v prilog ožjega sodelovanja med dramskimi zbori tega okrožja, ki naj bi bilo zapopadeno predvsem v tem, da bi se igralci ne učili le za eno predstavo, ampak jo potem vprizorili še v okoliških naselbinah, kjer bi bila ponovitev pač sprejemljiva in izvedljiva.

S. Olip je izvajal, da bi to škodovalo dramatiki vsled tega, ker bi se učili premalo iger. Npr., če se učimo v Chicagu recimo štiri igre v sezoni, pomeni to, da se diletantski zbor resnično vežba in da si vzgaja tudi nove moči. Pouk vzame časa. Če pa se naučimo npr. le eno igro v sezoni, ostale pa nam vprizore gostujoči zbori, bo to imelo za posledico stagnacijo.

Razprave so se udeležili razni člani in članice. Sprejet je bil predlog, da klub št. 1 JSZ. neguje sodelovanje med dramskimi zbori v kolikor je stvar praktična in izvedljiva. — P. O.

POROČILO O DELITVI PODPORE STAVKARJEM V ZAPADNI PENNSYLVANIJI.

Stavkovnemu odboru, klubom J. S. Z. in društvam Izobraževalne akcije J. S. Z., katera so sprejela nalogo potom našega odbora deliti podporo stavkarjem kolikor jo pride na nas:

Zadnja konferenca JSZ., ki se je vršila 30. okt. 1927 v Moon Runu, je sklenila, da se vpraša poverjeništvu JRZ. za podporo stavkarjem v tem okrožju iz stavkovnega fonda JRZ. Konferenca je izvolila poseben stavkovni odbor in mene kot tajnika tega odbora z nalogo, da naj korespondiram s poverjeništvom in podporo razdelimo med tu živeče stavkajoče premogarje. Ko sem prejel prvo vsoto \$500, sem sklical sestanek odbora, da se pogovorimo o razdelitvi. Na tajnika poverjeništvu smo se obrnili ponovno, in rekli, da smo pričakovali več. Čez nekaj dni smo prejeli še \$200. skupaj \$700.00. Vsoto smo razdelili pravično, in odboru so tu predloženi računi. Marsikomu se zdi vsota precej visoka, če pa pomislimo na velikost tega okrožja in na veliko število prizadetih, boste priznali, da ni čuda, ako ni dosegla vseh ki so podpore potrebni. Upoštevali smo tudi nasvet poverjeništvu, da naj se podpora nakazuje le najpotrebnejšim, brez ozira na versko ali politično prepričanje prizadetih.

Možno je, da so se dogodile pri deljenju kake nepravilnosti, ne v smislu da podpora ni prišla med stavkarje, ampak v smislu pristranosti. Pravim: možno je, kajti v ene naselbine smo poslali podporo v skupnih čekih, da so vsoto razdelili sami. Odgovornost za delitev je v takih slučajih na strani tistih ki so delo izvršili.

Popolnoma zadovoljiti se vseh ljudi nikakor ne more. Kdor ima z njimi opravka, ima v tem oziru bogate izkušnje. Jaz sem jih v tej pomožni akciji pridobil precej novih in imate jih tudi ostali člani odbora.

Nadalje sporočam, da sem prejel tudi precej oblike, ki jo je poslala Federacija društev SNPJ. v Clevelandu, klub JSZ. v Sheboyganu, Wis., sodrug John Jereb iz Chicaga, dobili smo jo iz New Yorka, od sod. Frank Kramaršiča, in od sod. Fr. Perkota, tajnika druš. št. 16 SNPJ., Milwaukee, Wis. Vso to obleko smo razdelili, nekaj pa jo je še na rokah, ki bo tudi razdeljena.

Prejel sem nekaj pisem, ki me obtožujejo, da ni-

sem delil prav. Eni se pritožujejo, da od te organizacije niso dobili toliko kot so prispevali vanjo itd. Kadar človek prevzame tak posel, mora biti pripravljen na vse eventuelnosti, samo pohvale ne sme pričakovati in jaz jo nisem, vsled tega jo tudi vam, svojim tovarišem v stavkovnem odboru, ne morem vračati.

Prepričan sem, da smo storili dobro delo, četudi nismo mogli zadostiti velikim potrebam, in upamo, da bodo stali naši ljudje vzlic dolgotrajnemu težkemu boju rama ob rami do zmage.

Obljubljamo, da bomo svojo nalogo vršili tudi v bodoče. To je moje skromno poročilo o delitvi podpore.

John Terčelj, tajnik odbora.

Spodaj podpisani izjavljamo, da smo pregledali račune o delitvi stavkovne podpore v znesku \$700 od poverjeništvu JRZ. Nadalje je prispevalo Slov. Brat. Sam. Podpor. druš. Johnstown, Pa., \$21.10 in angleško poslujoče druš. št. 589 SNPJ. v Canonsburgu, Pa., \$15. Vse te vsote so bile prejete ter pravilno in pošteno razdeljene.

Za odbor, *Victor Vodišek, Louis Britz, Marko Tekautz, Jacob Ambrosich, Louis Glazar.*

USPEH DRAMSKE PREDSTAVE BARBERTONSKEGA KLUBA J. S. Z.

BARBERTON, O. — V dvorani samostojnega društva "Domovina" smo v soboto 14. januarja prisostvovali vpriporitvi socialne drame "Grobovi bodo izpregovorili".

Bilo je že poročano, da v dramatiki naša naselbina ni razvajena. Tudi ji primanjkuje marsikaj kar zahtevajo večje igre, predvsem odra, ki bi bil opremljen kakor zahtevajo velike predstave. Imamo torej težkoče, a vzlic njim smo že imeli nekaj uspešnih predstav, in ena teh je bila tudi omenjena drama.

Dvorana je bila do malega polna, kar je v naših okolščinah veliko rečeno. Ko to pišam, sem čul, da je bilo prodanih za nad \$70 vstopnic.

Kako je bilo igrano? Nisem kritik. Rečem le, da so se igralci in igralka zelo potrudile za čimboljšo vpriporitev, in gre jim vse priznanje. Predstava nam je ugajala, bili smo zadovoljni in klub št. 232 JSZ. ima zaslugo, da dobimo take predstave. Tudi gmoten uspeh je bil dovoljen. "Le tako naprej!" smo klicali včas. "Le tako naprej!" pravim jaz klubu št. 232 JSZ. ter vsem njegovim prijateljem ter prijateljicam v Barbertonu. — *Poročevalec.*

ZABAVNI VEČER KLUBA J. S. Z. V SUBLETU, WYO.

SUBLET, WYO. — Dne 17. januarja nam je premogovniška kompanija dala prvi dan počitnic. Ko to pišem, nam obetajo, da jih bomo imeli po več dni na teden za nedoločen čas.

Delavske razmere torej niso sijajne v skalnatem gorovju tega kraja. Vendar pa ne kandidiramo v kloster. Tudi brez zabav nismo. V nedeljo 5. februarja bo imel zabavni večer klub št. 15 JSZ. v prostorih sodruga Krušiča. Prebitek gre v prid klubove blagajne, katera je izčrpana, kajti tudi mi smo prispevali drobno v pomoč stavarjem. Sodruga in vse druge rojake in rojakinje vladno vabimo, da pridejo 5. februarja v našo sredo.

Klubov odbor za to leto je, tajnik Frank Lark, zapisnikar Fr. Krushich, organizatorja Fr. Lark in John H. Kerzishnik.

Fr. Lark, tajnik.

JOHN VOGRIČEVO POJASNILO IN ODGOVOR.

V 1061. šte. Proletarca z dne 12. jan. sem čital poročilo, "Kako je bil 'Frank Novak' utihotapljen v SNPJ." Poročevalec ni imel poguma priti v javnost s svojim podpisom temveč se je stisnil v zavetje urednika. Ne bi se oglašal, če ne bi bilo poročilo spisano na tako jezuitski način. Mene n. pr. se hoče prikazati v javnosti kot da sem hotel pomagati da se spravi "Frank Novak" v SNPJ., dasi mi niti na misel ni prišlo da bi to bil Charles Novak, kot je poznan v javnosti, ali da bi on sploh prosil za vstop v SNPJ.; na decemberski seji ko je bil predlagan, sploh bil nisem.

In če je poročevalec — kakor pravi — že pred več tedni vedel kaj se namerava, zakaj ni takoj ko smo prišli do točke "Vpeljevanje novih članov" zahteval pojasnila o kandidatu, kateri je imel biti sprejet na isti seji? In to bi bilo toliko bolj na mestu ker je že tedne prej vedel kaj se namerava. Torej zakaj ni tega storil?

Nadalje se hoče prikazati, da bi ga jaz moral poznati, ker sem sedel blizu njega v Waukeganu 14 dni. Po pravici povedano, jaz se nisem zanimal zanj na konvenciji. Če se prav spominjam, so bile med mano in poročevalci tri ali štiri mize, pred odrom, in vsi smo bili obrnjeni proti delegatom, in ne proti poročevalcem. Zakaj ga potem ni poznal brat kateri je rekel "Hop, brat predsednik, kdo je to; meni se zdi ta človek zelo znan." Saj je bil on tudi v Waukeganu in najbrž se je bolj zanimal za Novaka kot jaz. Čemu ni rekel naravnost, bratje, ta človek je ta in ta, ga poznam. Zakaj se zahteva da bi ga poznal jaz, če ga on ni, ko je bil na konvenciji od začetka do konca, medtem ko sem bil jaz prva dva dni odsoten.

Seveda, poročevalcu ni bilo na tem da poroča dejstva, ampak da meče blato, češ, nekaj se bo že prišlo. Vse izgleda, da poročevalcu ni bilo na tem, da se zabrani "Fr. Novaku" vstop v SNPJ.; saj povdarja v istem poročilu, da se SNPJ. ne boji "Frank Novaka" in da se ni bala bolj vplivnih ljudi kot je on. Namen poročevalca je torej bil, udariti po tistih ki niso pri njem dobro zapisani, in obenem po društvu "Francisco Ferrer".

Če je kdo kaj zakrivil, ali so zakrivali, zakaj se poročevalec ne posluži pravil; saj se vendar vedno poudarja, "če je kdo kršil pravila, obtožite ga, čemu protestirati?" Zakaj se poročevalec ni poslužil tega nauka? Ali je ta nauk dober le v gotovih slučajih?

Kot dober član bi se ne imel posluževati tujih listov za obravnavati družbene zadeve, ker ima SNPJ. svoje glasilo. Kako to, da tak človek, ki je tako vnet za organizacijo, ne poskusi najprej doma — v smislu pravil SNPJ.?

Kot že rečeno, poročilo ni bilo spisano z namenom poročati resnico — poročilo glede te zadeve je že bilo priobčeno 11. jan. v oblatni št. Prosvete — temveč pokazati neljube osebe v javnosti kot nevarne SNPJ. in jih, če le mogoče, moralno ubiti.

Kako "lepo" poročevalec namiguje, "Morda bi zanj bilo oddanih po spoznanju več kot osem glasov, če se bi članom ne zdelo za malo da so jih 'potegnili'". Kako imenitno! Zakaj ni poročevalec zapisal, da bi bili glasovali zanj vsi, če bi slučajno ne bil on navzoč? To bi se še vse lepše čitalo! Toda ker nisem pooblaščen zagovarjati društva niti posameznih članov, naj to zadostuje v lastno obrambo.

Pripomnim naj še to pravilo: "Namen posvečuje sredstva" je bilo izrabljeno od strani poročevalca do

skrajnosti, dasi, se to čednost navadno pripisuje le klerikalcem

Po mnenju urednika je bilo poročilo v interesu organizacije in njenih načel, zato ga je priobčil. Jaz sem, seveda, nasprotnega mnenja; z ubijanjem posameznih članov v javnosti, kateri so v nekaterih zadevah drugačnega mnenja, po mojem prepričanju ni v korist organizacije. Za v bodoče bi pač želel, da se društvene zadeve obravnavajo le v društvu — kakor veleavajo pravila SNPJ. — pa naj bo že potom porotne obravnave ali pa navadne debate. Zunanja pomoč ni še potrebna, pa naj bo od koderkoli. Vsak naj obdeluje svoje polje, pa bo vse dobro obdelano in vsi bomo napredovali.

Toliko resnici na ljubo, in stem je zadeva zame končana kolikor se tiče tozadevnega "poročila" v Proletarcu.

John Vogrich, blg. SNPJ.

JOHN TERČELJ PRIDE NA KONFERENCO J. S. Z. V CHICAGO.

Se na nobeni konferenci J. S. Z. ni bilo toliko zastopnikov naše mladine, kot jih bo v nedeljo 29. jan. v Chicagu. Društva v okrožjih Milwaukee, Sheboygan, Chicago in Waukegan bodo častno zastopana; reprezentirani bodo vsi klubi JSZ. in razna samostojna kulturna društva. Konference se udeležijo tudi več gostov, med njimi John Terčelj iz Pennsylvanije in najbrž tudi Ludvik Medveshek iz Clevelanda. Na iniciativo John Terčela je bila v povojnem času reorganizirana konferenca J. S. Z. v Penni. Polagoma se je ponovno uveljavila ter dokazala potrebnost takih zborovanj. Za pennsylvansko je bila ustanovljena ohijska, potem kansaska, illinoiska-wiskonsinska ter vzhodno-ohijska.

Listu v podporo.

I. izkaz.

Library, Pa.: John Frank \$2.50; po 50c: Anton Knaus in Louis Groznik, skupaj \$3.50.

Rock Springs, Wyo.: Frank Grum, 50c.

* Dixon, Ill.: Mike Keber, \$4.00.

Sheboygan, Wis.: John Spendal \$2; po \$1: Neimovan, Jake Rupnick, Chas. Chuck; po 50c: Frank Klančar, Geo Pistotnik in Anton Bozic, skupaj \$6.50. (Poslal Chas. Chuck).

Waukegan, Ill.: Anna Mahnich, \$1.60.

Buhl, Minn.: Rudolph Kovačič, \$2.00.

Milwaukee, Wis.: Sophie Mohor, \$1.00.

Red Lodge, Mont.: K. Erznožnik, \$1.00.

Detroit, Mich.: Lawrence Bizjak, 50c.

Acosta, Pa.: Anna Sedminek, \$1.00.

No. Chicago, Ill.: Frances Zakovšek, \$4.00.

Barberton, O.: Avgust Gabler, \$1.00, (poslal Karl Trinajstič).

Terre Haute, Ind.: Anton Istenich, 50c.

Toronto, O.: Paul Chesnik, 60c.

Cicero, Ill.: John Thaler, \$2.00.

Chicago, Ill.: Frank Benchina, 85c.

Mullan, Idaho.: Andrew Orazem, 50c.

Klein, Mont.: Anton Miklich, 50c; Martin Moneta 50c, skupaj \$1.00.

Johnstown, Pa.: John Kobal, \$3.00.

Cleveland, O.: Frank Barbič, \$1.00.

Clairton, Pa.: Mike Cebašek, 50c.

Edison, Kans.: Chas. Vorina, 50c.

Gillespie, Ill.: John Krainz, \$7.50.

Skupaj v tem izkazu \$44.55.

PRIHODNJA OHIJSKA KONFERENCA JSZ. BO DNE 4. MARCA V WEST PARKU.

Klubom JSZ. in društvam Izobraževalne akcije naznanjamo, da se bo vršilo prihodnje zborovanje Ohijske konference v West Parku dne 4. marca (prvo nedeljo) t. l. Kot običajno, se bo na predvečer vršila zabava. Eventuelni preostanek te veselice gre polovico "Proletarcu" in polovico konferenčni blagajni.

Naselbina West Park (na zapadnem delu Clevelanda) je ena mlajših v naših vrstah. Lansko poletje je skupina zavednih delavcev sklenila organizirati se politično v socialistični stranki. Rezultat sklepa je bil ustanovitev kluba št. 6 JSZ. S tem korakom je clevelandška naselbina reprezentirana v JSZ. s tremi klubi, ki štejejo skupno okrog 120 članov in članic. Za tri klube in za tako obsežno naselbino kot je naša je to število vsekakor majhno. Ako bi bilo v naselbini 500 organiziranih socialistov namesto 120, ali bi to število ne odgovarjalo naši naselbini bolje kakor sedanje? Dobro bi bilo, ako bi o tem več razmišljali kot smo dosedaj.

Naselbina v West Parku ni velika. Nahaja se tako rekoč "na deželi". Kljub svoji lepi legi se realtorjem še ni posrečilo "jo prodati", kot npr. na vzhodnem delu mesta. Tamkaj živijo rojaki imajo primeren narodni dom kateri odgovarja potrebam sedanje naselbine in v katerem se bo vršilo zborovanje in zabava. Kar se pa meni najbolj dopade v West Parku je njihova izvrstna kuharica. (Kdo je ona, tega sedaj ne povem; mislim si pa, da bi se sodr. Zaitz zelo rad odzval, ako bi ga povabili na prihodnje zborovanje, če že ne izključno, vendar pa največ radi njene izborne kuhinjske umetnosti.)

Nahajamo se v magičnem letu predsedniških volitev. Štiri leta nazaj so nam rekli: "Ali Coolidge, ali kaos." Marsikateri nevedni Tomaž bi se lahko prepričal tekom te dobe, in mogoče se tudi je, da imamo oboje — Coolidge in velik kaos v industriji in radi tega tudi v političnem in socialnem življenju. Od takrat se je nagromadilo še več dokazov za potrebo po novi politični orientaciji, posebno med delavskim slojem. Socialistična stranka, kot izgleda, bo nastopila samostojno v politični areni prihodnje jesen. Kak bo njen uspeh bo odvisno od kampanjskega dela njenih članov in posameznih klubov. S svojim kandidatom že vnaprej vemo da ne bomo zmagali. Zmagala bo ali demokratska ali pa republikanska lista. Ker je to tako, smo uverjeni, da bo s tako zmago le delavstvo na izgubi. V tej situaciji pa bo zmagal le tisti delavec, ki bo delal in glasoval za socialistično listo, na glede na ta-

"ARGUMENTI NASPROTNIKOV EVOLUCIJE"

je predmet, o katerem bo po seji kluba št. 1 J. S. Z. predaval v petek 27. jan. v dvorani S. N. P. J. s. Ivan Molek. Vsi ki ste bili na njegovih dosedanjih predavanjih, veste, da ga je vredno poslušati. Njegovi govori so naštudirani — vsaka beseda je na svojem mestu, vsak stavek je duševna hrana. Povabite na to predavanje tudi nečlane. Vstopnina prosta.

kojšnji rezultat. Kaj, ako bi bilo naše prihodnje zborovanje **PRIČETEK NAŠE** kampanje?

Soc. klubom, ki so del Ohijske konference št. 2, naj služijo te vrstice kot uradno naznanilo za zborovanje in vsak klub naj pošlje neomejeno število svojih zastopnikov na naše prihodnje zborovanje v West Parku. To naj store **TUDI DRUŠTVA** Izobraževalne akcije JSZ., neglede ako prejmejo ali ne prejmejo posebna povabila.

Anton Garden,
tajnik Konference št. 2, J. S. Z.

PRIHODNJE PREDAVANJE V KLUBU ŠT. 1 BO V PETEK 27. JANUARJA.

CHICAGO, ILL. — "Argumenti nasprotnikov evolucije" je predmet, o katerem bo v petek 27. januarja v dvorani SNPJ. po končanem dnevnem redu seje kluba št. 1 predaval s. Ivan Molek. Vsi, ki ste tega predavatelja že kedaj čuli, veste, da zna svoj predmet temeljito obdelati, in to bo storil tudi sedaj. Pridite na sejo pravočasno (ob 8. zvečer), da bomo z njo čim prej gotovi in da nam ostane več časa za predavanje. Povabite tudi nečlane. Vstopnina prosta. — P. O.

ZABAVNI VEČER "ZARJE" V CLEVELANDU

Pevski zbor "Zarja" priredi v nedeljo 29. januarja zabavni večer, ki ga bodo imeli v gornji dvorani št. 1, v novem poslopju Slov. nar. doma na St. Clair Ave. Da plesalci ne bodo počivali, bo skrbela dobroznana Špehkova harmonika. "Zarja" bo zapela nekaj pesmi in tudi druge zabave bo obilo za vse. Vabimo članstvo kluba in vse prijatelje petja ter naše "Zarje", da nas posetijo ter nam pripomorejo do boljšega uspeha. Vstopnina prosta. Postrežba bo dobra in okrepčil ne bo manjkalo. — Odbor "Zarje".

Fond v podporo stavkujočim premogarjem.

II. izkaz.

Tajništvu J.S.Z. so bile poslone od zadnjega izkaza v podporo stavkarjem sledeče vsote:

Chicago, Ill.: Po \$1: Mary Šifrar in H. G. Prushek; Frank Lusbi, \$2; po \$5: Frank Zaitz in Chas. Pogorelec. Skupaj \$14.00.

Detroit, Mich.: Paul Ocepek, \$3.00.

Skupaj \$17.00, prejšnji izkaz \$47.50, skupaj do 22. jan. 1928 \$64.50.

Obleko, obuvala itd., za stavkujoče premogare v Penni in vzhodnem Ohio so poslale na tajništvo JSZ. sledeče družine in posamezniki:

Chicago, Ill.: Anton Marinšek, Jernej Kepic, Peter Stopar, Jacob Schwab, Sebestijan Dane, Mike Košak, Jack Habat, Mary Lusbi, Ignac Podbevšek, Albert Harry, Anton Andrejasich, Fred. Zelenc, Družina Joe Korena, Anton Vičič, Frank Benchina, Anton Vičič, Frank Benchina, Anton Zupančič, John Fabian, Joseph Pucel, Anton Kosmerl, Družina John Kočevarja, Frank Ceglar.

Vso to obleko sta nabrala sodruga John Hujan in Anton Andrejasich in je bila poslana v stavkovno okrožje zapadne Penne.

Tajništvo J.S.Z.

S samim zabavljanjem se ne ustanovi nobena organizacija; brez organizacije se ne opravi nobena velika reč. Pozitivno delo je važnejše od zabavljanja.

Resnim in pametnim za smeh in kratek čas.

Ne odklanjajte dobrih članov!

**Chas. Novak Slovenski Narodni Podporni
Jednoti.**

Če se vam zdi teh neslanosti zadosti ali ne, potrebno je, da človek pove, kar mu leži na srcu, in Chas. Novak je povedal. On pravzaprav kar naprej pripoveduje; v zgovornosti ga ne prekaša nobena cekarica. V "D." z dne 19. jan. ima Čarli članek (pardon!) z naslovom "Pokazali so, kdo so", v katerem piše o sebi tako kot da je članek o njemu napisal nekdo drugi. Kar je v zmazku zmerjanja, ni zanimivo, važni pa so razlogi, čemu je hotel postati član najslabše in najbolj korumpirane slovenske podporne organizacije.

Chas. Novak je vložil prošnjo za pristop v SNPJ. "edino iz razloga . . . da razkrinka vso breznačajnost in nelogičnost kričačev . . . Ljudje, ki se nazivajo socialisti, so pisali članke proti Chas. Novaku in ga vabili na pristop v SNPJ. . . . Celo na seji druž. "Narodni Vitezi" v Chicagu so sprejeli resolucijo in jo priobčili v "Prosveti" ter na ta način uradno povabili Chas. Novaka v SNPJ . . . S. Novak se je vabilu odzval, a je bil odklonjen, ker so se ga socialpolicisti zbal kot hu-dič križa . . ." Tako piše Čarli.

In sedaj vemo! V Chicagu sta dva društva SNPJ. pod socialistično komando. Eno je "Francisco Ferrer" in drugo "Narodni Vitezi". To pravi Čarli, ki trdi, da nikoli ne govori drugega kakor istino, kristalno čisto, tako čisto kakor je skaljena mlaka. "Narodni Vitezi" so kot dobri socialisti povabili Čarlja naj pristopi, in on jih je ubogal ter se prijavil za pristop v društvo "Ferrer". Ali socialisti pri "Ferrerju" so se prestrašili in so ga odklonili. Socialisti pri "Narodnih Vitezih" so ga povabili, meneč, da ne bo pristopil, ali Čarli je vseh muh poln. In tako je velika blamaža za Čarlja in socialiste v prizadetih društvih: za eno, ker ga je "uradno" povabilo, za drugo ker ga je še bolj uradno odklonilo.

Ampak Čarli postane član vseeno. On je to slovesno izjavil, in pravijo, da bo njegova prihodnja aplikacija vložena v Detroitu. Da pa ne bo več nobene zapreke, je objavil v imenovani številki svojega lista izjavo, v kateri vprašuje glavni odbor SNPJ., naj mu sporoči, pod katerom imenom bi ga sprejel v SNPJ. "Če niste zadovoljni z imenom 'Frank Novak', prosim vas, povejte mi kakšno ime naj si izberem?" Vprašanje je zelo resno in Čarli zahteva odgovor v "Prosveti" ali pa v pismu. Čarli pa je neroden, kajti čemu vpraševati glavni odbor? Mar ga je glavni odbor odklonil? Torej mora najprvo vprašati društvo, na katerega se je toliko zanašal in ga toliko hvalil, ali je bil odklonjen zato ker se piše "Frank Novak", ali pa morda zato, ker se ne piše "Frank Novak"? To je šmen-tana reč, ki jo bo silno težko razrešiti. Čarli ne veruje v nepristranost razsodišča Lige narodov, torej kam naj sploh gremo z njegovo zadevo? Ključ do rešitve dal on sam: Glavni odbor SNPJ. naj razsodi pod kakšnim imenom ga hoče v Jednoto, in on se bo pokoril. Eno ime več ali manj, glavno je, da pride notri ter razgaljuje in razkrinkuje, da se bo kadilo na obo kraja po Lawndale Ave. in na obe strani po 27. cesti. To bo prahu tiste dni! — K. T.

IZ UPRAVNIŠTVA.

Kakšen je izkaz poslanih naročnin od strani agitatorjev v tej številki? Važno vprašanje, kajti vsi socialistični in delavski listi v splošnem so odvisni od agitatorjev.

Izkaz v tej številki jih beleži 70, prejšnji 62, dva pred njim po redu 65 in 51. Ta v tej številki je torej izmed zadnjih štirih največji. Dobro, znamenje — a je potrebno, da se bomo te številke ne le držali, ampak jo dvigali.

Na prvem mestu v izkazu poslanih naročnin je s. Anton Jankovich. Nekdanji "Glas Svobode" je dobil z njegovo pomočjo ne samo več sto ampak več tisoč naročnin. Upamo, da bo s. Jankovich storil tudi za "Proletarca" kolikor največ mogoče. Je sposoben, poznan, in je stalno v agitacijskem poslu.

Anton Vičič je v tem seznamu zastopan z osmimi naročninami, drugi po redu so (vsaki s štirimi) John Kobal, Johnstown, Vinc. Verhovnik, Universal, Tony Zupančič, Greensboro, Frances A. Artach, John Krel, K. Erznožnik, Louis Sterle itd.

Imamo agitatorje, ki pošljejo povprečno na teden eno ali dve naročnini. Večinoma so v malih naselbinah. Proporcionalno znaša njihovo število poslanih naročnin več, kot pa če bi pošiljali od 5 do 10 naročnin tedensko iz velikih naselbin. To omenjamo ker želimo da razumemo agitacijo tako v mali kot v veliki naselbini.

Decembra 1927 smo prejeli za naročnino \$1.13 manj kot leto poprej, ko še ni bilo "krize". Decembra l. 1925 smo prejeli \$14.98 več kakor decembra prejšlo leto, in l. 1924 0.84 manj kot lanskega decembra. To dokazuje, da je barometer "Proletarčevih" dohodkov na naročnini nekako normalen, ni pa zadosten.

Stavka premogarjev in brezposelnost se pozna tudi pri razpečevanju Ameriškega družinskega koledarja. L. 1927 je bil razprodan v štirih tednih. Letos (dne 24. jan. ko to pišemo) jih imamo na rokah še 287. "Proletarcu" bo v pomoč, če mu pomagata razprodati še te izvide. Koledar nas stane mnogo, je dober, ljudje ga radi čitajo, a ga je treba razprodati povsod, ne samo v nekaterih naselbinah.

Kot vsak list, sprejema tudi "Proletarec" oglase. Svoječasno, pred vojno, in nekaj časa med vojno, je imel mnogo oglasov. Potem pa mu jih je vzela gonja proti socialistom; deloma so mu jih odvzeli drugi slovenski listi. "Proletarec" je edini slovenski list, ki je prišel za oglaševalce v medvojni dobi na "črno listo". (Glej "Apel to Reason" letnik 1921.) Med ameriški firmami mu je od tedaj zelo težko dobiti oglase. Izgubil pa je mnogo tudi takih, ki jih pošiljajo razna društva. Nekoč je bil "Proletarec" glavni organ za oglašanje priredb naših naprednih organizacij. Te vrste oglasi se v njemu zopet množe od leta do leta. A še se dobe društva, v katerih odločujejo naši ljudje, se stavljajo program naši ljudje, ostali funkcionarji pa ga oglašajo velikokrat v listih, ki so našemu gibanju neprijazni. Ne gre se toliko radi oglasa, ampak radi principov. Ali smo skupaj za skupno stvar v interesu našega društvenega življenja, ali nismo! Mar naj do-

puščamo naprej, da bodo odborniki društev, katerim so predhodki več kot društveni interesi, podpirali liste, ki so nam škodljivi, ali naj jih prisilimo, da delajo po volji članstva?

Vi lahko odgovarjate na taka vprašanja, mi ne. Mi lahko le komentiramo.

SLOVENSKE MAŠKARADE V CHICAGU.

CHICAGO, ILL. — Prva maskarada v naši naselbini ta predpust je bila od društva "Narodnih vite-zov" št. 39 SNPJ., ki se je vršila v dvorani SNPJ. (Maskaradne zabave cerkvenih društev niso vključene v tem poročilu). Udeležbo so imeli "Vitezi" dobro in veselica je prinesla društvu dober gmoten uspeh, dasi je prišlo prav malo "maškar". Pred vojno in prva leta vojne smo opazili na naših maskaradnih veselicah, ki so se tedaj vršile največ v Narodni dvorani, v Češko-Ameriški dvorani, v Pilsen avditoriju in v Hoerberjevi dvorani, do sto mask, da, bilo jih je včasih celo do poldrug sto. Na maskarade poslednjih let pa jih prihaja vedno manj. Mar je to znamenje "staranja"? Na maskaradi "Vitezov" je bilo le kak duca mask, a vendar mnogo ljudi! In vsaki drugi ali tretji pravi: "Sem zadosti maskara tak kot sem." Na maskaradi ženskega društva "Nada", ki ima v te vrste zabav še vedno prvenstvo, je bilo mnogo več mask, a niti od daleč ne toliko kot leta nazaj. Udeležba na "Nadini" maskaradi v soboto 14. jan. je bila zelo dobra, dasi so imela isti večer skupno priredbo tri društva J.S.K.J., ki se je vršila v Narodni dvorani. "Nada" je še vedno "Nada", od katere se lahko mnogo učimo.

V soboto 11. februarja priredi pevski zbor "Sava" maskarado "v čarobnem vrtu". Če bi izbral ime jaz, bi rekel, da naj se rajše imenuje "tisoč in ena noč". Kar se tiče mask, bo to "gala affair", kajti bo jih posameznih in v skupinah kakor že dolgo ne. "Čarobni vrt" jih bo privabil. — R.

Agitatorji na delu.

Naročnin na Proletarca so poslali:

Anton Jankovich, Cleveland, Ohio	12
Anton Vičič, Chicago, Ill.	8
Vincenc Verhovnik, Universal, Ind.	4
John Kobal, Johnstown, Pa.	4
Tony Zupančič, Greensboro, Pa.	4
Frances A. Artach, No. Chicago, Ill.	3
John Krel, Cleveland, O.	3
K. Erznožnik, Red Lodge, Mont.	3
Louis Sterle, Krayn, Pa.	3
Anton Zornik, Herminie, Pa.	2
Jacob Bergant, Lisbon, O.	2
Frank Hersich, Virden, Ill.	2
Karl Trinajstič, Cleveland, O.	2
Anton Miklich, Klein, Mont.	2
John Chesnik, Canonsburg, Pa.	2
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	2
Anton Sular, Gross, Kans.	2
Steve Milavec, Nokomis, Ill.	1
Anton Vičič, Chicago, Ill.	1
John Frank, Library, Pa.	1
Matt Mochnik, Barberton, O.	1
Louis Britz, Lawrence, Pa.	1
Martin Krasovets, Seanor, Pa.	1
Peter Zmerzlikar, Scofield, Utah	1
Frank Benchina, Chicago, Ill.	1
Mary Fradel, Latrobe, Pa.	1
Joseph Koenig, San Francisco, Cal.	1
John Jankovich, Barberton, O.	1

MALO ODGOVORA NA DOPISE IZ LASALLA.

LA SALLE, ILL. — Nerač se oglašam v javnosti o stvarih, ki niso v ugled naselbine ne posameznikov, naša naselbina pa ima menda to staro "bolezen", da obeša vse svoje slabosti na veliki zvon, namesto da bi jih obdržala doma.

Dne 21. dec. je bil v "Prosveti" dopis, ki je vse kaj drugega kot portret resnice; njemu so sledili odgovori in tako bo slovenska javnost nekaj časa zopet čitala o naši naselbini in njenih "boleznih".

Tudi v "Proletarcu" z dne 5. jan. se je oglašil prijatelj "K.", kjer komentira dopis v "Prosveti" ter delovanje Slov. nar. doma. Pravi med drugim, da se strinja s točko v pravilih Doma glede treh delnic; jaz se ne, in če on misli, da bo ta točka na seji delničarjev uveljavljena, bo razočaran. Delničarji imamo še toliko zavesti v sebi, da ne bomo nikomur kratili pravic, četudi ima le eno delnico.

Ko smo gradili Dom, je bilo treba truda, pravi prijatelj K. Se strinjam; pri tem delu nisem bil med zadnjimi, a kaj bi o tem govoril. Kar smo storili, je bila le naša dolžnost.

Glede letne seje junija 1927 in birme imaš prav; ako si bil navzoč, si gotovo čul moje mnenje, a zgodilo se je pač tako kot nekoč v neki naselbini na vzhodu. Umrl je rojak svobodomislec in pokopan je bil kot je želel — civilno. Pri odprtem grobu so mu zapeli "Blagor mu ki se spočije" in "Nad zvezdami", poročevalec pa je ponovno dopisoval, da so ga pokopali "civilno".

Razprava o notranjih zadevah SNPJ. ne spada sem. Rečem le, da ima članstvo pravico in dolžnost razpravljati o vsem kar se tiče njegove organizacije. Ako prijatelju mnenje članstva slučajno ni po volji, naj se potruži in ga prepriča, da ima on prav, pa si pomilovanje lahko žase prihrani.

Cerkev je imela v Domu priredbe, pravi prijatelj. Seveda jih je imela; bilo je to pred več leti; bilo je to menda takrat, ko je bil Dom tako napreden, da je dovolil dvorano zastoj za celih pet dni; če hočeš, lahko vidiš v zapisniku tačasne seje direktorija, in videl boš, da je bil tedaj član direktorija človek, ki danes pravi, da je Dom pod komando farovža; takrat, ko so dali dvorano na razpolago cerkvi pet dni brezplačno, oh, takrat so bili pa tako napredni.

Meseca novembra 1927 je vprašalo cerkveno društvo za dvorano, ki bi jo rabilo dva večera za plesno veselico, in je ob enem vprašalo da bi se mu nekaj popustilo, ker se boje, da napravijo izgubo. Ne bo nič, je bil kratek odgovor brez debate in glasovanja. Toliko je Dom danes pod komando farovža

"Zbuditi je treba naselbino..." Soglašam. Toda mar misliš, da se naselbina "budi" s prepiri v javnosti? Vem, da so ti znana boljša pota k napredku kot so prepiri; čemu se jih ne bi oprijeli? Prijatelj K., ako je tvoj zadnji odstavek v dopisu "Zdrahe v La Sallu" odkritosrčen, kar pridi na plan; jaz nisem bil še nikoli med zadnjimi pri delu za napredek.

Ni res, kot se glasi v dopisu, da je danes fara gonilna sila naselbine; je pač precej mrtvila, katerega so kolikor toliko deležne tudi druge slovenske naselbine. Treba je več sloge in manj preprirov, pa se bo položaj izboljšal. Predvsem je treba zainteresirati v naše delo tu rojeno slovensko mladino. Moči priseljenec pešajo in če hočemo svoje delo nadaljevati, je treba vzeti edini logični korak: dobiti naslednike. Generacijo ki izginja nasleduje mlada, ki raste in se razvija. Je to naraven proces. Ali ne bi bila ravno delničarska seja lepa prilika, da se o tej stvari pomislimo? Upravo Doma bo treba enkrat prepustiti naši mladini, kajti Dom bo stal ko nas ne bo več. Da to mladino seznanimo z našimi cilji, z nazeri in nameni, bi bilo potrebno, da dobi zastopstvo pri Domu že sedaj. To jo bo bolj pritegnilo na Dom, zanimala se bo zanj in bo čutila soodgovornost.

Prijatelj K., opustimo v bodoče vse prepire v javnosti. Prihajajmo na naše seje z namenom delovati za napredek naselbine in vsega človeštva.

Leo Zevnik.

RAZPRAVA O "SAVI" IN PEVSKIH ZBORIH V SPLOŠNEM V KLUBU ŠT. 1 BO PO FEBRUARSKI SEJI.

CHICAGO, ILL. — Na diskuzijskem sestanku kluba št. 1, ki se je vršil 18. januarja, se je razpravljalo le o dramatik, razprava o našem pevskem zboru "Sava" in o pevskih zborih v splošnem pa je bila odložena za po redni seji meseca februarja. Glavni referat bo imel s. Frank Alesh, predsednik "Save". Ta klubov pevski zbor je pokazal po združitvi s klubom zelo velik napredek, a napredoval bo še bolj, kadar se ustvari zanj med članstvom kluba in našo splošno publiko več zanimanja in volje za sodelovanje. Slovenski pevski zbori v Ameriki imajo velike težkoče in "Sava" ni izjema. Največ težkoč pa nastaja vsled medsebojnega nepoznavanja, kar ima tu in tam za posledico nerazumevanje. Razprava o pevskem zboru kluba št. 1 in o naši muzi v splošnem ima torej namen, da pride med nas več jasnosti o funkciji ene ali druge veje našega dela.

P. O.

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

se priporoča rojakom v Ameriki za vse finančne transakcije.

Hranilne vloge obrestuje **nevezane po 5%, vezane po 7%.**

Njene ameriške zveze so:

- 1.) S. N. P. J. v Chicagu. 2.) Amalgamated Trust and Savings Bank, Chicago, Ill., 111 West Jackson Blvd. 3.) Amalgamated Bank of New York, 11—15 Union Square, New York. 4.) Frank Sakser State Bank, New York.

Denar za našo banko se lahko pošlje eni teh bank s pristavkom:

Na račun Zadrúžne banke, (On account of Zadrúžna Banka), Ljubljana, Jugoslavia

Zadrúžni banki pa je treba sporočiti, koliko in kam se je denar nakazal in kakšnemu namenu naj služi. Obračajte se v vseh bančnih in podobnih poslih na naš zadrúžni zavod.

Seznam zastopnikov illinoiske-wisconsinske konference J. S. Z.

Za četrto konferenco J. S. Z., ki se vrši v nedeljo 29. januarja ob 9. zjutraj v Chicagu, so prijavila dosedaj svoje zastopnike sledeča društva Izobraževalne akcije in klubi J. S. Z.:

Za klub štev. 37 J. S. Z., Milwaukee, Wis., M. Tamshé in V. Petek; klub štev. 235 JSZ. Sheboygan, Wis., Anton Zorman; druš. štev. 1 SNPJ. Chicago, Ill., Fred Vider in Andrew Miško; druš. štev. 14 SNPJ. Waukegan, Ill., Martin Judnich; druš. štev. 16 SNPJ., Milwaukee, Wis., Albert Hrast; druš. štev. 86 SNPJ. Chicago, Ill., John Medved; druš. štev. 102 SNPJ. Chicago, Ill., Mary Udovich in Frances A. Tauchar; druš. štev. 104 SNPJ., West Allis, Wis., Anton Demšar; druš. štev. 344 SNPJ., Sheboygan, Wis., John Supančič; druš. št. 559 SNPJ., Chicago, Ill., Donald J. Lotrich, Louis Beniger, Valentin Videgar, John Kopach in Frank Zavertnik; druš. štev. 568 SNPJ., Waukegan, Ill., Mary Hodnik; druš. štev. 608 SNPJ. Kenosha, Wis., Louis Robsel, Arthur Niemi, Gašper Turk, Stephen Mulich, John E. Mauser; druš. štev. 1 JPZ. "Sloga", Milwaukee, Wis., Frank Novak; druš. štev. 3 JPS. "Sloga", Milwaukee, Wis., Anton Demšar; Slovenska narodna čitalnica, Waukegan, Ill., Annie Mahnich; Samostojni izobraževalni klub, Waukegan, Ill., Frances Artach; klub št. 45, JSZ., Waukegan, John Mahnich, Frances A. Artach, Louis Kužnik.

Apeliram na vse delegate in zastopnike, da so točno ob 9. zjutraj v zborovalni dvorani, da bo mogoče s konferenco pričeti ob napovedani uri. Zborovanje se vrši v dvorani Č. S. P. S., 1126 W. 18th St. Iz dnevnega reda, ki je bil objavljen v Proletarcu z dne 19. ja-

nuarja t. l. je razvidno, da je spored precej dolg in da vsebuje zelo važne točke, katere je treba rešiti.

Petar Bernik, tajnik konference.

Prva zabava prvega angleško poslujočega društva S. N. P. J. z
North Side, Chicago, Ill.

"Lodge Integrity"

No. 631 S. N. P. J.,

priređi

v soboto 28. januarja

V DVORANI S. N. P. J.,

2657 S. Lawndale Avenue

svojo

PRVO VESELICO

na katero ste vabljeni vsi, ki ljubite dobro zabavo in vsi, katerim je za to, da našo mladino ohranimo za NAŠE ORGANIZACIJE.

Vstopnina v predprodaji 50c; pri blagajni 75c.

To društvo je bilo ustanovljeno v tem letu. Prihaja prvič pred vas. Ima velik delokrog. Podajte mu bratsko roko, da bo svojo nalogo vršilo čimboljše. Na svidenje v soboto 28. januarja v dvorani S. N. P. J.

Pristopajte k
SLOVENSKI NARODNI PODPORNIM JEDNOTAM.
Naročite si dnevnik
"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.
Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

MARTIN BARETINCIC POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

ANTON ZORNIK HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.
Peči in pralni stroji naša posebnost.
Tel. Irwin 2102—R 2.

SLOVENSKA PEKARNA

Slovincem in Hrvatom
v North Chicago-Waukegan, Ill.,

priporočamo moderno,
higijenično pekarno

"ROYAL BAKERY"

Gospodinje, vprašajte pri vašem trgovcu
vedno in povsod za kruh iz naše pekarnice.

DAROVIC & ZAGAR

1724 So. Sheridan Rd.

Tel. 5524

North Chicago, Ill.

CAP'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

L. CAP, lastnik

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Phone Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.

Cene zmerno.

Postrežba točna.

Pojasnilo k igri "Gypsy Rover".

Snov operete "The Gypsy Rover" jo povzeta iz življenskih dogodkov Roba, ki pozneje postane Sir Gilbert Howe, angleški plemenitaš.

Kot deteta ga ukrade ciganka Mego, ki je služila v gradu rodbine Howe in odide v cigansko taborišče, ki ni bilo daleč proč. Mego se poroči s ciganom Marto. Mali Rob bivajoč od rane mladosti v ciganskem taborišču je vedno smatral ciganke Mego in njenega moža za svoje starše.

Ko sta bila nekega dne na izprehodu Lord Craven in njegova zaročenka Lady Constance Martendale sta se izgubila v gozdu in tavajoč sem in tja iskajoč izhoda sta prišla k ciganskemu taborišču. Ko Constance zagleda Roba, ki je postal že odrasel mladenič se takoj zaljubi v njega; a Robu se dopade Constance. Umevno je, da Lord Craven ni bil tega nič kaj vesel. Med tem pa pride oče Constance Sir Geo., ki je bil ves v skrbeh za svojo hčer in jo iskal vseokrog. Lord Craven potoži svoje skrbi glede Constance, namreč da se je zaljubila v "cigana", kljub temu pa prizna, da je Rob zelo "fest" dečko.

Rob pa ne more pozabiti Constance in nekega dne se odpravi k gradu, njenem domu, kjer ji napravi zvečer podoknico. Constance se mu odzove in med pogovorom napravi načrt, da Constance pobegne z Robom in da tudi ona postane ciganka. Ta pogovor pa je slišal Lord Craven, ki je bil vedno na preži, in stvar hitro sporoči Constancinemu očetu. Ta pozove stražnike, da naj cigana primejo in vržejo v ječo. Toda ječa ni držala Roba in s pomočjo svoje ljubice Constance uide iz nje.

Dve leti pozneje se pa pojavi cigan Rob zopet na pozorišču, sedaj ne več kot Rob ampak kot dedič posestev svojega očeta. Ciganka Meg je namreč podala izjavo, da cigan Rob ni cigan, ampak iz plemenite rodbine, kateri ga je ukradla še kot deteta. Rob je postal kmalo slaven vsled svojih skladb, in postal je prijatelj prestolonaslednika, ki mu je pomagal, da je postal plemenitaš. Constance je ostala zvesta Robu, in ko se Rob povrne po potovanju v Franciji, se poročita.

V igri so tudi zelo krasni ljubimski prizori med Nino in stotnikom Jerome, Zaro in Sinfo in veliko šaljivih prizorov med Sinfo in Marto.

DRAMSKI ODSEK KLUBA ŠT. 1, J. S. Z., CHICAGO, ILL.

V nedeljo 29. jan. 1928 ob 2:30 popoldne
V DVORANI Č. S. P. S.

1126 W. 18th St.

vprizori

Samostojni Izobraževalni Klub, Waukegan, Ill.,

(opereto v treh dejanjih v angleščini)

"GYPSY ROVER"

Spisala in uglasbila May Hewes Dodge in John Wilson Dodge.

O S E B E:

(označene so po redu nastopa)

MEG, Robova varuhinja Tillie Kuhar
ZARA, krasotica ciganskega tabora Olga Warshek
MARTO, Megin soprog Rudolph Skala
SINFO, Ljubimec Zare Joseph Košir
ROB, ciganski vandrovec, pozneje Sir Gilbert Howe Vincenc Pink
LADY CONSTANCE, Martendalova hči Alice Artach
LORD CRAVEN, "gizdalin" Frank Pierce
SIR GEO. MARTENDALE, angleški podeželski gentleman Michael Grgas
NINA, Martendalova druga hči Anna Warshek
CAPTAIN JEROME, stotnik v angleški armadi Frank Ganter
SIR TOBY LYON, "a society butterfly" Frank Sarsha
McCORKLE, založnik pesmaric v Londonu Tony Pierce

ZBOR: (cigani, dame, stražniki i. t. d.): Mary Pierce, Helen Podboy, Nellie Dobnikar, Mary Hodnik, Anna Zupančič, Mrs. F. Pierce, Frances Hrovatin, Mary Zelesnik, Barbara Marinčič, Mary Dolenc, Angeline Dobrovec, Mary Dobrovec, R. Stritar, S. Novak, Teddy Jensa, Rudolph Dolenc, F. Sifler, F. Korenčan, M. Kosir, Jack Jerda, Martin Judnich.

OTROCI: Willie Peklaj, P. Stritar, G. Stritar, P. Stritar, T. Stritar in Bobie Pierce.

FRANCES A. ARTACH vodi zbor in orkester.

FRANK PIERCE, režiser.

Prvo dejanje se vrši v ciganskem taborišču, drugo in tretje na domu lorda Martendala v Londonu. Med prvim in drugim dejanjem poteče dva tedna. Med 2. in 3. poteče dve leti.

VSTOPNICE: V predprodaji 75c, pri blagajni \$1.00.

Igro spremlja orkester iz Waukegana.—Po predstavi igra orkester Zvonimir.

Pred igro in med dejanji nastopi milwauški pevski zbor "NAPREJ".

NAŠE PRIHODNJE PRIREDBE: V soboto 11. februarja maškarni ples "Save" v dvorani S. N. P. J. — V nedeljo 8. aprila dramska predstava v dvorani Č. S. P. S. — Dne 1. maja prvo-majska slavnost v dvorani S. N. P. J. — V nedeljo 20. maja koncert "Save" v dvorani S. N. P. J.

IZ SPRINGFIELDA.

Klub št. 47 J. S. Z. za stavkarje. — Prihodnja klubova veselica. — Za Izobraževalno akcijo. — Odbor kluba.

Slovenski delavci v Springfieldu so skoro vsi pre-mogarji. Bili so dolgo na stavki in sedaj delajo zelo nestalno. Niso pa pozabili, da imajo brate, ki še niso izvojevali zmage. Klub št. 47 JSZ. je prispeval v pod-poro stavkarjem \$15.00, sodrugi pa pobirajo prispevke po hišah. Vsota bo poslana v stavkovni fond, ki ga zbira JSZ.

V soboto 18. februarja priredi naš klub veselico v "Slov. nar. domu, katere prebitek gre v pomoč stav-kujočim premogarjem.

V Izobraževalni akciji JSZ. ostaneta tako klub JSZ. kakor društvo št. 47 SNPJ.

V odboru kluba št. 47 za to leto so, tajnik-blagaj-nik Joseph Ovca, organizator Anton Per, zapisnikar Frank Čemažar. Nadzorni odbor, John Goršek in John Bervar. Knjižničar John Goršek. Seje kluba se vrše vsako tretjo nedeljo v Slov. nar. domu po društveni seji.

Rojaki delavci v Springfieldu, pristopite v naš klub in sodelujte pri našem delu za koristi delavskega razreda. — *Poročevalec.*

FOTOGRAFIJA PERUŠKOVE OLJNE SLIKE "CAMPS IN WISCONSIN" V "MIL- WAUKEE LEADRU".

Socialistični dnevnik "Milwaukee Leader" je dne 13. januarja priobčil fotografični posnetek Peruškove slike "Camps in Wisconsin", katero so napredna slo-venska društva v milwauški naselbini poklonila županu Daniel W. Hoanu, kot je bilo v Proletarcu že poročano. Na fotografiji v "Milwaukee Leadru" so poleg slike zastopniki društev Frank Ermenc, Victor Petek, John Lenko in Frank Novak ter župan Hoan. Slika je obe-šena v županovi pisarni v mestni hiši.

Telefon v uradu Central 5999.

Na domu Lawndale 6707.

RICHARD J. ZAVERTNIK

ODVETNIK

127 N. Dearborn St., Soba 805,

CHICAGO,

ILLINOIS.

Frank Mivšek COAL, COKE AND
WOOD. GRAVEL.

Waukegan, Ill.

Phone 2726

Tel.: Crawford 2893.

Dr. Andrew Furlan

edini slovenski
ZOBOZDRAVNIK
V CHICAGO

3341 West 26th Street.

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 6. popoldne in od
7. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop.

VŠČIPCI

PRAVIJO, DA NI RES.

V odgovoru v Prosveti na neki dopis v "Prosveti" pravijo direktorji Slov. doma v LaSallu, da ni res to, da ni res ono. Za obsodbo ali oprostitev je potrebno 12 poročnikov; za spisati dopis zadostuje 9 direktor-jev. — Ali more človek služiti dvema gospodarjema? To naj pove direktor, ki je tudi cerkven odbornik. Pravijo, da niso govorili o \$50,000 na direktorski seji. Ne, ampak nekateri izmed njih so vpili tam "kjer je prostor za to", injunction, injunction in prav pridno ter zelo na glas kritizirali. — *Opazovalec.*

KDO JE "OMOGOČIL", DA GRE "DELAVEC" V DETROIT?

"Chas.", oziroma "Frank" Novak, se je preselil s svojim "Delavcom" v Detroit, kjer so mu "zavedni" ljudje oskrbeli dom in povečanje ter druge potrebne stvari. Kaj pa, če bi Čarli povedal tisto podpiranje bolj v detajlih? In pa, iz kakšnih virov prihaja pod-pora? Če ne boste "pridni", povem jaz. — *Bomba.*

KAJ JE AMERIŠKI ŽIVLJENSKI STANDARD?

"Ameriški delavci so najboljše plačani in žive v najboljših življenjskih razmerah izmed vseh na sve-tu," je dejal govornik. Naš standard, kakor ga vidim jaz, je: stavka, indžunkšni, stanovanja v barakah in sotorih, poniževanje delavcev, naporno delo kdor ga ima, prazen žep brezposelnih, otroci, ki nimajo kar bi radi imeli, slabo žganje ki ga pijejo naši in drugi moški, zanič cigare s katerimi nas moški duše, neved-ni ljudje. — *Pittsburska cekarica.*

PRI NAS NAPREDUJEMO.

V Pueblu straši s svojimi gorečimi križi Ku Klux Klan. Zažigajo jih na raznih krajih. Enega so zapalili

DR. JOHN J. ZAVERTNIK

ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad, 3724 West 26th Street

Stan 2316 So. Millard Ave., Chicago, Ill.

Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213. Ura-duje od 2. do 4. pop., izvenem tork in petek, in od 6. do 8. zvečer vsak dan.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot re-galij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih za-stav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriških, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih in-štrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUM-BIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav. Za obilna naročila se toplo priporočam.

tudi pred "našo" katoliško šolo. Kar je komunistov, se pripravljajo na revolucijo. Šumina že čisti svojo leseno puško, Pepe pa bo šel na fronto s fičafajem. To pišem za špas, ker je predpust. — *Radio.*

ONGAV FRANCELJ JE NEHVALEŽEN.

Ongav Francelj se rad obregne ob Jožeta Zavertnika v svojih dolgih govorancah, ampak Francelj, ali ni res, da je nehvaležnost plačilo sveta?

Janez Zlatoust.

SVETA NEDOLŽNOST.

"Bi glasoval proti Čarliju," pravi Matthew, in vsi drugi od ožjega krožka, razun štirje, pravijo, da niso "vedeli". Ali je hotel Japich, kateremu ste poverili mandat, morda izrabiti vaše zaupanje? — *Pika.*

ENO ROKO MOLI V POZDRAV, V DRUGI IMA KOROBAČ.

Ameriška delegacija v Havani: Evo, naše roke, mi smo vaši prijatelji.

Zed. države istočasno bijejo po "banditih" v Nikaragvi, pritiskajo na Mehiko, imajo svoje čete na Haitiju in še marsikje. — *D.*

NO, NEKJE SO LE NA VIŠKU!

V zabavljanju in grožnjah so naši "progresisti" vsi veliki, v zidanju in grajenju silno majhni. — *P. S.*

SAMO EN BANKIR IN SAMO EN MILIJONAR.

Na svetu je samo ena banka, kapitalistična "Kristanova banka", ki "odira" ubogeee kmete in delavce. Pfuj! Na svetu je samo en milijonar, Anton Kristan! Pereat! — *Nace.*

ČE JE ČLOVEK UČEN — ALI JE UČEN?

Naš Bingelj je silno učen. To pravi sam, in dogodilo se je že, da mu je marsikdo verjel. Je priden in

dela — po svoje. A učen ni; tudi pameten ni. Gospodarstva ne razume, kajti če bi ga, si ne bi naprti križa ki ga urejuje — po svoje, in ga bo izgubil — o svoje. Če bi ga srečala pamet, pa bi se dalo kedaj ki porabiti vsaj tisto kar ve in zna. Pa ga ne sreča (pamet). — *Eden, ki Binglja dobro želi.*

CHARLES NOVAK IN ZVONKO NOVAK.

Po ponesrečenem poizkusu "Franka" Novaka pristopiti v SNPJ., je poskusil še s SSPZ. V društvo št. 1 SSPZ. ga je predlagal Zvonko Novak, in bil je sprejet. Samo Zvonko je vedel kdo in kaj je prosilec, pa je kot "dober", "lojalen" član, molčal. Ali dogodilo se je, da so na "višji instanci" kljub Bingeljevemu molku izvedeli in zato Čarli ni še član SSPZ. Bingelj in Čarli, zanimiva tipa z zanimivo preteklostjo. Take sorte tiči skupaj lete is right. — *P. S.*

SEZONA PREHLADOV JE TUKAJ.

Ne vprašaj, "Kje sem ga dobil", ampak podvizaj se, da ga odpraviš. Najhitrejši način je: Vzemí Trinerjeve Cold Tablets brez odlaganja, in v slučajih

da te muči tudi kašelj, vzemi še Trinerjev Cough Sedative, v vseh slučajih pa rabite Trinerjevo grenko vino, ker je za vas v takem stanju izredno važno, da imate odvodni organizem v popolnem redu. Pišite za vzorčno steklenico na Jos. Triner Co., 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. in priložite 10c za pošiljalne stroške. Trinerjevo grenko vino je najzanesljivejša želodčna tonika.

Naročajte knjige iz "Proletarčeve" založbe.

VEČ KOT 40 LET

služi ta banka verno in pošteno vsem, ki njeno službo potrebujejo v bančnih poslih. Tisoče ljudi ji je poverilo prihranke, kateri znašajo mnogo milijonov dolarjev.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

vogal zapadne 19. ul. in Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Največja slovanska banka v Ameriki.

URADNE URE: od 9. zjutraj do 4. popoldne, v ponedeljek in soboto od 9. zjutraj do 8. zvečer.

ZA VELIKONOČNO POTOVANJE V JUGOSLAVIJO SE OBRNITE NA NAS

